

ІНФАРМАЦЫІНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ Аб Пленуме Цэнтральнага Камітэта КПСС

20—24 снежня адбыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Со-
ветскага Саюза.

Пленум ЦК абмеркаваў наступныя пытанні:

1. Доклады тт. Байбакова Н. К. і Сабурова М. З. аб завяршэнні работ па складанню шостага пяцігадовага плана і аб напрамку ўдкладнення кантрольных лічбаў на 1956—1960 г.г. і народнагаспадарчага плана на 1957 год.

2. Доклад т. Булганіна Н. А. па пытаннях паляпшэння кіраўніцтва народнай гаспадаркай СССР.

Па разгледжаных пытаннях Пленум прыняў адпаведныя пастановы.

У сувязі з назначэннем т. Шэпілава Д. Т. Міністрам замежных спраў СССР, Пленум вызваліў т. Шэпілава ад абавязкаў Сакратара ЦК КПСС.

Перад маладзёжным святам

Малады Беларусь ідзе да свайго фестывалю. Дзесяткі тысяч яго ўдзельнікаў рыхтуюцца ў шматлікіх гуртках і калектывах мастацкай самадзейнасці. Цяпер, як ніколі, самадзейнасць распусціла набытае размах, яе ніколі яна перажывала творчы ўзлет. Адбылася вялікая стварэння ўдзельнікаў творчых сіл нашай моладзі. Можна сабе ўявіць, колькі будзе створана ў народзе песняў, частунак, вершаў, асяляючых жарты і твораў іншых жанраў, якія складуць сьвятую праграму фестывальных выступленняў!

Вырастуць новыя мастацкія калектывы, агітбрыгады, раскрыюць свае таленты маладыя самадзейныя артысты, песеннікі, кампазітары, мастакі танцаў, бачнікі, музыканты і інш. Усе яны дапамогуць яшчэ больш ажывіць культурна-масавую работу сярод працоўных, стануць тым магнітам, які прыцягне і маладзёжнай масы ўсё таленавітае і прыгожэ.

Гэта — адна з тых мэт, якія ставіць перад сабой фестываль моладзі. І ўжо сёння на ўсёй Беларусі слова «фестываль» не сыходзіць з вуснаў нашай моладзі, а з гэтых слоў распачаўся захапленны падрыхтоўчы праца, у якую ўключыліся шматлікія актывы, узначаленыя камсамольскімі арганізацыямі. Ужо сёння ў сельскіх і гарадскіх клубах зніжаюцца і музыка і выкананы маладзёжнымі мастацкімі калектывамі, кожны з якіх хоча прынесці да фестывалю з самімі лепшымі праграмамі свайх выступленняў.

У пачатку сваёй падрыхтоўкі да фестывалю калектывы мець вострую патрэбу ў песням, літаратурным і музычным рэпертуарам, настача якому адчуваецца на працягу многіх год. На дапамогу ім прыйшлі Рэспубліканскі і абласныя дамы народнай творчасці. За кароткі час на іх ініцыятыве выпушчаны зборнікі песняў самадзейных кампазітараў рэспублікі, зборнікі запісаў беларускіх народных танцаў, літаратурны зборнік «Мастацтва слова» для ўдзельнікаў самадзейнасці. Акрамя таго кожны абласны выпуснае зборнікі песняў сваіх самадзейных кампазітараў. У Маладзечанскай і Віцебскай абласцях праведзены абласныя мастацкія выставкі, на якіх дэманстравалася прыгожэ народнае майстэрства маладых самадзейных мастакоў, скульптараў, разьбіроў і вышывальшчыц. Такія-ж выставкі арганізуюцца і ў астатніх абласцях.

У сельскіх і раённых цэнтрах шырока праводзіцца конкурсы на лепшую падрыхтоўку да фестывалю.

Шырока форма правяркі падрыхтоўкі пачаўся і ў абласных цэнтрах. Не так даўно ў Маладзечна праведзены вялікі канцэрт з твораў самадзейных кампазітараў вобласці. Харавыя калектывы і салісты з поспехам выканалі песні сваіх землякоў-кампазітараў. Было-б вельмі добра, каб і іншыя вобласці сфармавалі такую форму правяркі, якая пэўна дапамагэ творчому росту самадзейных кампазітараў рэспублікі.

Мінск і Гомель выступілі ініцыятарамі абменных канцэртаў сваіх калектываў. Так, у Мінску з поспехам выступіў таленавіты калектыў Гомельскага клуба чыгуначнікаў, а мінскія калектывы рыхтуюцца да паездаў у Гомель.

Творчы абмен выдзіў і за межы Беларусі. У Мінску нядаўна выступілі самадзейныя калектывы Латвіі і Літвы, куды неабавязна таксама выдзіў для творчай спарадкаў шматлікія ўдзельнікі фестывалю Беларусі.

Абмен канцэртамі з брацкімі рэспублікамі асабліва радзіны факт, бо акрамя творчага аб'ягачэння, наша моладзь мае да інтэрнацыянальнага сувязі з моладзю суседніх брацкіх народаў.

Гэты натхняючы і нямерна магучы энтузіязм савецкай моладзі можа быць сапраўды жывацворчым, калі на дапамогу ёй прыдзе вялікая армія работнікаў літаратуры і мастацтва. Моладзь сёння просіць у іх яркага мастацкага слова, вясёлай жывацворчай музыкі, песні, просьбы дапамогі ў шматлікіх творчых пытаннях. І гэтыя просьбы трэба задаво-

ліць. Наша гарадская моладзь мае поўнае права на вялікую ўвагу да сабе. Дармагчы ёй у падрыхтоўцы да фестывалю — свята абавязак дзяржаўнай літаратуры і мастацтва.

Аргкамітэт рэспубліканскага фестывалю абвясціў літаратурны конкурс на лепшы твор. Рэспубліканскія маладзёжныя выданні ўжо пачалі атрымліваць літаратурныя творы на фестывальны конкурс.

Саюз пісьменнікаў трэба вельмі ўважліва паставіцца да гэтага конкурсу, які можа выдзіць нямаля адольнай літаратурнай моладзі. Наводзіць прыклады твор не дайвін застанэ без увагі пісьменнікаў і не толькі тых, якія прымаюць ўдзел у журы. Але ад Саюза пісьменнікаў можна патрабаваць не толькі дапамогі маладым літаратарам. Літаратары павінны дапамагчы моладзі і свай творчасцю. На ядзін рэспубліканскіх семінары кіраўнікоў тэатральнай самадзейнасці вельмі востра пастала пытанне аб аднааковай драматургіі для сельскай тэатральнай самадзейнасці. У рэпертуары сельскіх драматычных гурткоў і агітбрыгад вельмі мала п'ес, якія зацікавілі-б гледача і якія можна было-б лёгка паставіць ва ўмовах сельскага клуба. Гэты папрок павінен прыняць на сабе Саюз пісьменнікаў і яго секцыя драматургіі. Аднааковай драматургіі сапраўды самае слабае звяно нашай літаратуры, а імяна гэты звяно мае найбольшую папулярнасць у народзе.

На адным з пасяджэнняў прэзідыума Саюза пісьменнікаў БССР першаацэнавым стала пытанне дапамогі пісьменнікам у падрыхтоўцы да фестывалю. Было вырашана наладзіць сустрэчу пастаў з кампазітарамі для сумеснай працы над новымі песнямі. Сустрэчы хоць і былі, але жаданых вынікаў так і не відаць яшчэ.

Саюз кампазітараў наогуз павольна ўключаецца ў падрыхтоўку да фестывалю. На кампазітарскіх «сеарадах», напрыклад, разглядаюцца ўсялякія творы, але менш за ўсё тых, якія патрэбны сёння для маладзёжнай мастацкай самадзейнасці.

Лепшую дапамогу магло-б аказаць і беларускае радыё. Праўда, і цяпер можна чуць перадачы над рубрыкай «Сустрэчы фестывалю», але змест гэтых перадач у многім не адпавядае іх прызначэнню. А радыё мае неабмежаваны магчымасці. Можна было-б стварыць цікавыя перадачы з фестывальных канцэртаў, якія адбываюцца ў абласных, раённых і калгасных цэнтрах, прыцягнуць да мікрафона іх самых лепшых удзельнікаў, сістэматычна развучаць найбольш удалыя песні прафесійных і самадзейных кампазітараў, арганізаваных цікавыя рэпартажы з залы мастацкіх выставак і г. д. Беларускае радыё накуль што яшчэ вельмі мала скарыстоўвае гэтыя і іншыя магчымасці.

І студыя «Беларусьфілім» рэдка папулярнае ў сваіх часопісах найбольш таленавітыя самадзейныя калектывы і зборнікі выканаў.

Шырока папулярныя таленавітыя мастацкія калектывы, фестывальныя твораў яшчэ больш захапіла-б моладзь да творчасці, да арганізацыі шырокай культурна-масавай работы і ў канчатковым выніку гэты тэа дапамагло-б не толькі ў культурнаму росту.

Але падрыхтаваць фестываль і правесці яго — толькі адна палавіна гэтага вялікага падрыхтоўчага задання. Другая, і не менш важная, — амацаваць вынікі фестывалю. Не сакрэт, што перад арганізацыяй раённых, абласных і рэспубліканскіх аглядаў самадзейнасці часам узнікае парадная шуміха, стварэння цікавага колькасці мастацкіх калектываў, а праходзяць агляды — і многія гэтыя калектывы, пабудыты на саміх сабе, распадаюцца і не пакідаюць на сябе ніякага следу. Трэба, каб такая «шуміха» не мець месца пасля фестывалю. Моладзь, прыцягнутая ў мастацкую самадзейнасць, павінна застацца ў ёй, павінна стаць ініцыятывым цэнтрам новага ўдзему культурна-масавай працы ў вёсцы і ў горадзе.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОУНАГА СОВЕТА БССР

Аб узнагароджанні калектыву
Шанхайскага тэатра пекінскай
музычнай драмы Ганаровай
Граматай Вярхоўнага Совета
Беларускай ССР

Улічваючы вялікія заслугі ў азнамяненні працоўных Беларускай ССР з культуры і мастацтва кітайскага народа, узнагародзіць калектыў Шанхайскага тэатра пекінскай музычнай драмы Ганаровай Граматай Вярхоўнага Совета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР В. КАЗЛОУ,
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

21 снежня 1956 года
Гор. Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОУНАГА СОВЕТА БССР

Аб узнагароджанні мастака
Лейтмана Л. М. Ганаровай
Граматай Вярхоўнага Совета
Беларускай ССР

У сувязі з напісаннем і выданнем для народнага і ўдзельнага шматгадовага творчому і педагогічнаму работу, узнагародзіць мастака Лейтмана Льва Мееравіча Ганаровай Граматай Вярхоўнага Совета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР В. КАЗЛОУ,
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

21 снежня 1956 года
Гор. Мінск.

50-годдзе Кастуся Губарэвіча

23 снежня споўнілася пяцьдзесят год з дня нараджэння вядомага беларускага драматурга Кастуся Лявоневіча Губарэвіча. Прадленне Саюза пісьменнікаў БССР з'яўналася да юбіляра з наступнымі прывітаннем:

Даргі Кастусь Лявоневіч!

Мы, сябры па творчым і пісьменніцкім, горады вішнем Вас з пяцідзецігоддзем з дня нараджэння.

Выйшаўшы з гуртка народнага, звязаны з ім непаруннымі ніжымі сваё жыццё і творчасць. Вы прыйшлі славы і славы — ад сельгора да вядомага ў рэспубліцы і за яе межамі драматурга. Мы ведаем Вас, як сціплага таварыша і нястомнага працаўніка, які аддае ўсе сілы любімай і начаснай справе — узбагачэнню савецкай драматургіі новымі актуальнымі і зместовымі творами. Вышы п'есы, асабліва тая, як драма «Брэсцкая крэпасць», каменды «Алаўскае даліна» і «Проста дзв'ючына», заваявалі шырокае папулярнасць у савецкіх гледачоў, які перакладзены на рускую і ўкраінскую мовы, паставлены тэатрамі брацкіх рэспублік. У гэтыя творах Вы сапраўды рэспубліканскае таварыства савецкай рэалістычнасці, пазнаваючы простыя людзкія намага часу ў іх барацьбе за павышэнне кожнага.

Ад усёго сэрца жадаем Вам, наш даргі друг, маладога творчага натхнення, доўгіх год жыцця, дзяцейнай паспяху працы на вышыні савецкага народа.

Прадленне Саюза пісьменнікаў БССР.

ПРОЛЕТАРЫЙ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЗУА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 52 (1119)

Чацвер, 27 снежня 1956 года

Цана 40 кап.

Яркае, таленавітае мастацтва эстонскага народа

Заклучны канцэрт у Вялікім тэатры СССР

Яркае, таленавітае мастацтва народа Эстоніі на ўсёй разнастайнасці было прадэманстравана на спектаклях, канцэртах, літаратурных вечарах у дні эстонскай дэкады ў Маскве.

Удзельнікі дэкады на заключным канцэрте ў Вялікім тэатры СССР 25 снежня паказалі лепшыя творы песеннай, музычнай і танцавальнай творчасці. З берагоў Балтыкі прынеслі яны сымфонію любові да нашай вялікай многанацыянальнай сацыялістычнай Айчыны, да Комуністычнай партыі.

Са сцэны прагучалі словы гарагача прывітання Радзіме, Маскве, ярка асвечаныя панарамы сталіцы Эстоніі — Таліна і сталіцы Савецкага Саюза — Масквы. Зала гарача апладуіруе.

Уважліва, урачыста гучыць музыка прывітання, напісаная да дэкады кампазітарамі Эугенам Капам, Вілемам Бачам і Густавам Эрнэсам. Выступаюць аркестр Акадэмічнага тэатра оперы і балету «Эстонія», аб'яднаны хор у складзе Дзяржаўнага акадэмічнага мужчынскага хору, хору Эстонскага радыё, хору Тэатра оперы і балета «Эстонія», хору Дома культуры імя Яна Топпа. Талінскага жаночага хору профсаюза работнікаў асветы і аздзіага хору Талінскага Палаца піонеруў.

Цэла сустрэлі слухачы таленавітую спявачку народную артыстку ЭССР Эльзу Маазік, агуз з самых папулярных артыстак — Яэні Сіймон, якая вядола прыгожым голасам, заслужаную артыстку ЭССР Веру Неудс, саліста тэатра оперы і балету Лейта Марк і Пауду Падрык. Яны выконвалі класічныя і народныя творы.

Сардэчна былі прыняты саліст Эстонскага тэатра оперы і балету спявак Аляксандр Юузі, заслужаны артыст ЭССР Георг Отс і артыст От Раукас. З выключным гуарам яны выканалі дует з камічнай оперы Дэнішці «Дон Паскуале». Георг Отс разам з заслужаным артыстам ЭССР Віктарам Гур'евым праспявалі песню Барыса Кыр'яера «У моры станае ты мужчынам».

Ліч раз за ўсім бяскуча паказалі сваё выдатнае вакальнае і акцёрскае майстэрства народны артыст СССР Тыміт Куузік. Ён выканаў калятыну Фігаро з оперы «Севільскі цырульнік» і куплеты торадора з оперы «Кармен».

Авацыя выклікала выступленне Дзяржаўнага акадэмічнага мужчынскага хору ЭССР пад кіраўніцтвам народнага артыста ЭССР Густава Эрнэса. Асабліва гарача былі прыняты «Хвалі ўдзімаюцца» Г. Эрнэса і руская песня «Вячэрні зван». На «іс» быў выкананы хор паляўнічых з оперы Вебера «Чарадзейны стралок».

Сыгранасць і тонкі музычны густ прадэманстравалі сымфонічны аркестр Тэатра оперы і балету «Эстонія» і Эстонскага радыё, якія выступілі пад кіраўніцтвам заслужаных артыстаў ЭССР Кір'яла Раудсэпа, Рамана Матсона і Сіргея Прохарава, дырыжораў Прыіта Нігула і Вало Ярві.

Маладое хараграфічнае мастацтва прадстаўлялі салісты Тэатра оперы і балету Тыйно Ранд'іір і Уно Пуусеар (Накдурн Шапна), а таксама група артыстаў гэтага тэатра (танец з кіямі з балета Лідыі Аугстар «Тыйна»).

Многа радзіці, шчырага захаплення прынеслі дзеці, якія ўдзельнічалі ў канцэрте. Гэта і талінскія школьнікі, якія спяваюць у хоры Дома піонеруў, і навучэнцы Хараграфічнага вучылішча ЭССР.

Жыццерадасныя і яркія песні, танцы зняшкі цудоўных выканаўцаў у асобе ўдзельнікаў хору Эстонскага радыё пад кіраўніцтвам народнага артыста ЭССР Юры Варысе, самадзейных танцавальных калектываў пры філармоніі, Тартускага універсітэта і Ансамбля працоўных резерваў ЭССР.

Вялікае ўражанне зрабілі гэтыя песні і танцы, якія выконваліся ў прыгожых нацыянальных касцюмах на фоне чароўных пейзажаў Эстоніі.

З вялікім удзімам, сьвятуча гучала ў фінале кантата з «Тысячы сардэц» Густава Эрнэса. Удзельнікі канцэрта, якія запалілі вялікую сімфунію Вялікага тэатра, прадстаўлялі вельмінае відзішча. Як сімвал урачыстасці дэпінскай дружбы народаў высока развіваліся вольнае поўнае палотнішча з партрэтам В'ялікімі Ільіча Леніна. Бура воплескаў у зале і на сцэне.

Вялікаму поспеху канцэрта садзейнічалі ражысёрская работа заслужанага дзеяча мастацтва ЭССР Ільмара Тамура і афармленне, ажывіленае мастакамі заслужанымі дзеячамі мастацтва ЭССР Наталіей Мей і Вальдэмарам Хаас.

У канцэрте ўдзельнічалі таксама артысты Талінскага драматычнага тэатра імя В. Кінгісэпа — заслужаны артыст ЭССР Антэ Эскола і Іта Эвер.

На канцэрте прысутнічалі таварышы Н. А. Булганін, К. Е. Варашалаў, Я. М. Баганіч, А. І. Кір'ячэнка, Г. М. Маленкоў, А. І. Мікаян, В. М. Молатуў, М. Г. Первухін, М. З. Сабур'аў, М. А. Суслэй, Н. С. Хрушч'оў, Д. Т. Шэпілаў, Н. М. Швернік, П. Н. Паспелаў.

Таксама прысутнічалі на канцэрте сакратары ЦК КП Эстоніі І. Г. Кэбін і Л. Н. Лендман, Старшыня Совета Міністраў Эстонскай ССР А. А. Мюр'ясепп, міністр культуры СССР Н. А. Міхайлаў, міністр культуры Эстонскай ССР А. Я. Ансберг, кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў, акадэмікаў у Маскве.

Заклучны канцэрт дэкады эстонскага мастацтва і літаратуры паказаў, якіх вялікіх поспехаў дабіўся эстонскі народ у брацкай сямі народу Савецкага Саюза, які значна яго даасягоўніў у культурным будзішчым.

Пад бурны аплаўдасменты самымі юныя ўдзельнікі канцэрта — піонеры і школьнікі паднеслі кіраўнікам партыі і ўрада СССР букеты кветак.

(ТАСС).

Абменныя радыёперадачы

«Набля Вільнюс», «Гаворыць Вільнюс» — гэтыя словы часта ў вымаўляюцца мінскай рэалістычнасцю. У той-жа час над Савецкай Літвой гучыць: «Гаворыць Мінск», «Калба Мінск». Так пачынаюцца радыёперадачы, падрыхтаваныя літоўскім радыё для Беларусі і Беларускам радыё для Літвы.

«Красавік 1956 года. У Мінску, у тэатры оперы і балету, сабраліся перадавачкі сельскай гаспадаркі рэспублікі, Тут былі і гэці з Літвы. На нарадзе праўніцкай сельскай гаспадаркі Беларусі і Літвы вырашана спарыцца паміж сабой.

У гэтую справу ўключыліся таксама работнікі радыё. Спачатку беларускае радыё падрыхтавала нарыс аб калгасе «Рассвет» Кіраўскага раёна. У выступленні старшын арцелі К. Арлоўскага, дзярж Н. Бяляўскай і многіх іншых расказвалася аб тым, як калгас стаў шматлікай гаспадаркай.

Работнікі літоўскага радыё арганізавалі перадачу для працоўных Беларускай ССР аб Дотнуўскай селекцыйнай станицы, якія праводзіць вялікую работу па выдзіненню новых, высокауроджайных гатункаў сельскагаспадарчых культур і аказвае значную дапамогу калгасам рэспублікі.

Многія старшыні калгасаў і жывёлаводы былога Любчынскага раёна Гродзенскай вобласці пабывалі на Дотнуўскай селекцыйнай станицы, а таксама ў калгасе Літвы, перавялі вопыт летняга ўтрымання жывёлы.

У Беларусі праводзіцца вялікая работа па асветню Палескай нізіны. У Літоўскай рэспубліцы таксама пачынаюцца асветныя забавочныя землі. І вось радыё для Літвы перадавае аб калгасе імя Беларускай вясёлай арцелі Любчынскага раёна. Старшыня арцелі Ц. Смірноў і іншыя таварышы расказалі, як непраходныя балоты ператварыліся на ўрадлівыя нівы. У сваю чаргу літоўскае радыё падрыхтавала для Беларусі перадачу аб адкорне свіней у соўгасе «Шунай».

У пачатку верасня работнікі беларускага радыё пабывалі ў літоўскім калгасе «Новы шлях» Каспучскага раёна. Яны запісалі выступленні некаторых членаў гэтай арцелі. У канцы сваёй гутаркі старшыня калгаса «Новы шлях» тав. Тураўскас сказаў:

— Нашы хлебавы саборнічаюць з беларускім калгасам імя Варашылава Любчынскага раёна. Я хачу паведаміць таварышам, што мы для сельскагаспадарчых арцелі імя Варашылава выдалівалі ў гэтым годзе сорок пародзістых цялят і 15 парасят. Мы хочам, каб у нашых сусе-

дэў паспяхова развівалася высокапрадукцыйная жывёлагадоўля.

Назаўтра работнікі радыё пабывалі ў калгасе імя Варашылава і далі магчымасць ім праслухаць выступленні літоўскіх калгаснікаў. Пасля гэтага старшыня калгаса імя Варашылава тав. Кумен сказаў:

— Ад усёй душы дзякую літоўскім калгаснікам за падарункі для нашай арцелі. Адначасова паведаляем вам, што мы ўжо засяпалі такую колькасць насення ільну-даўгунцу, што хоць для пасаў гэтай культуры і нам, і вам. Някая беларускі лён-даўгунец расце на літоўскай зямлі.

Апрача абменных радыёперадач, па п'ятніцкай рэгулярна ў вечірнім выпуску «Апошніх паведамленняў» перадаюцца падборкі «У нашых суседаў», падрыхтаваныя беларускімі і літоўскімі радыё.

Арганізацыя абменных перадач і спецыяльных выпускаў «Апошніх паведамленняў», працоўна пераклічка перадавачкоў сельскай вытворчасці — вось як будзе весіцца асветленне коду выканання сацыялістычных абавязкаў сельскай гаспадаркі ў гэтым годзе сорок пародзістых цялят і 15 парасят. Мы хочам, каб у нашых сусе-

Хроніка культурнага жыцця

Да новагодняга вечара

За вокнамі начная цемра, а ў памяшканні Некрасавіцкага сельскага клуба светла і ажывлена. Са сцэны на вуліцу вырываецца жывацворчая «Песня нова-сёлаў». Яна дружна гучыць у зладжаным харавым калектыве калгаса. На змену песні прыходзяць сатырычныя частушкі, створаныя па мясцовых фактах. Іх паводзіць спявачка бібліятэкарык Аляксандра Язін і калгасніца Марыя Макей. Затым Уладзімір Матусевіч шырока расцягвае акорды і пачынаецца рэпетыцыя народнага танца «Казачок» у выкананні маладых калгасніц Антаніны Шыран і Яніны Бажко.

У гэты час у другім пакоі клуба самадзейныя артысты развучваюць новую аднаактоўную п'есу.

— У нас цяпер вельмі адказны час, — гаворыць кіраўнік мастацкай самадзейнасці клуба Волга Палуян. — Новы год мы хочам сустрэць новай канцэртнай праграмай.

М. ПОЗНЯК.

Караліцкі раён.

Семінар кіраўнікоў аркестра

Брэсцкі абласны дом народнай творчасці правёў дзесяцідзённы семінар кіраўнікоў аркестраў народных інструментаў. Удзельнікі семінара пазнаёміліся з асноўнымі арганізацыйна-метадэмія аркестраў народных інструментаў і мэтадыкай рэжысура, тэхнікай і пачатковай практыкай дырыжыравання. Асабліва ўвага была нададзена музычнай грамадэ і аркестро-

ваму класу. Шмат карыснага далі лекцыі-канцэрты дырыжора музыкальнага вучылішча М. Салапана «Як разумець і слухаць музыку» і інш. У канцэртах прынялі ўдзел добра-баладзечны аркестр вучылішча, выкладчыкі і студэнты.

В. КАРПУК.

Новыя спектаклі

Тэатр імя Янікі Купалы паказаў глядачам сталіцы сваю новую пастаноўку спектакля «Пані міністэра» югаслаўскага драматурга В. Нушыча.

У спектаклі заняты артысты В. Пола, С. Вірмыла, Б. Ямпольскі, Р. Галудка, І. Ляшчынскі і іншыя. Пастаноўку ажывіў народны артыст БССР Л. Рахленка.

Адбылася прэ'ера ў тэатры оперы і балету. Гледачым паказаліся з новай оперы «Надзеджа Дурава» А. Багатырова (лібрэта І. Келера). Опера прысвечана падзеям 1812 года.

У ролях выступілі: М. Ворвулеў, М. Зювануў, Г. Дзімітр'ев і іншыя.

Опера цэла сустрэла гледачоў.

Сустрэча з моладзю

У Сталінскім райкоме камсомала гор. Мінска беларускія пісьменнікі сустрэліся з моладзю раёна. Кандыдат філалагічных навук Д. Палітэка расказаў аб шляхах развіцця беларускай літаратуры. І. Грамовіч, П. Прыходзька, Н. Гілені і С. Гаўрусь прачыталі свае новыя творы, падзяліліся творчымі планами.

Фестывальны конкурс

Аргкамітэт Усебеларускага фестывалю моладзі абвясціў літаратурны конкурс на лепшы літаратурны твор.

На конкурс могуць дасылацца літаратурныя творы ўсіх жанраў.

Павіны — невядзіма пазмы, вершы, байкі, вершаваны

ДЭКАДА ЭСТОНСКАГА МАСТАЦТВА І ЛІТАРАТУРЫ У МАСКВЕ

ТРЫ КАМПАЗИТАРЫ

Кампазітар Эўген Кап.

Опера «Агні помсты» адкрылася ў Маскве декада эстонскага мастацтва і літаратуры. Гэта гераічная драма, прысвечаная нацысцотскаму паўстанню эстонскіх сялян супраць нямецкай баронаў у 1943 годзе, створана ў дні Вялікай Айчыннай вайны. Напісаў яе народны арыст Эстонскай ССР Эўген Кап (ліберта Паўла Румо). Першы мастацкі спектакль у тэатрах «Эстонія» і «Ванемуйне» сустраў адзідушнае прызнанне гледачоў. У 1956 годзе спектакль у выкананні опернага калектыву тэатра «Эстонія» масквіцкі ўбачылі на сцэне філіяла Вялікага тэатра Саюза ССР.

На сёлетаўн декада «Агні помсты» паказвалі ў новай, больш дасканалай рэалізацыі. Вучыўся Эўген Кап у Талінскай кансерватарыі, якую скончыў у 1931 годзе па класу кампазіцыі. Напісаныя ў якасці дыпломнай работы фартапьяна тры і сімфанічныя п'есы «Мішціна», а таксама створаныя пасля заканчэння кансерватарыі — першая скрыпачная саната, струны кватэты, сімфанічны сюіта і музычны да спектаклю «Многія шуму з нічога», «Злачынства і пакаранне», «Сем братоў» — сведчылі аб таленавітасці маладога кампазітара.

Найбольшага росквіту талент кампазітара дасягае пасля аднаўлення савецкай улады ў Эстоніі. У 1940 годзе ён стварае на матывах народнага мелодычнага вядучага «Калевіпа», і па сваёму сюжэту і па музыцы балет пабудаваны ў асноўным на народна-нацыянальных матывах. Пасля вайны балет быў значна перапрацаваны. Яго прэм'ера ў новай рэдакцыі адбылася ў 1947 годзе ў азнаменаванне адкрыцця адноўленага будынка тэатра «Эстонія», які быў разбураны немцамі-фашыстамі ў канцы 1941 года.

Гераічнае барацьбе эстонскага народа супраць фашызму і нацызму, вялікай дружбы савецкіх народаў Эўген Кап прысвячае оперу «Пасіяр свабоды». Прэм'ера гэтай оперы адбылася ў лютым 10-га гадыня Савецкай Эстоніі, 21 ліпеня 1950 года.

Народны арыст Эстонскай ССР Густаў Эрнэсак.

Шырока прадстаўлена на декадзе творчасць народнага арыста Эстонскай ССР кампазітара Густава Эрнэсака.

многіх з якіх, як, напрыклад, «Пойдзем, братцы, па лямачы», «Сонна схаваўся за ліствы», «Дрыгва», «Юныя вясны» да гэтага часу застаюцца ў рэпертуары. У першы Вялікай Айчыннай вайны ён стварае першыя патрыятычныя харавыя п'есы — «Халодныя ночы», «О, Радзіма, любоды мая», «Марш Юр'евай ночы» — і тым самым значна ўзбагачае эстонскую харавую культуру.

Пасля вызвалення Эстоніі ад нямецка-фашызцкіх акупантаў Густаў Эрнэсак арганізуе Дзяржаўны мужыцкі хор, цыпер Дзяржаўны акадэмічны мужыцкі хор Эстонскай ССР. За час свайго існавання хор пачынае ў многіх гарадах нашай краіны, даў больш 1500 канцэртаў. У час гастрольных п'ездаў калектыв не толькі павялічыў славу брацкіх савецкіх арганізацый, а харавую культуру эстонскага народа, але і ўзбагаціў свой рэпертуар песнямі народаў ССР.

У 1950 годзе на ліберта Ю. Смуула кампазітар заканчвае оперу «Бераг бур». У ёй паказана барацьба сялян вострава Хійума супраць нямецкага барона Уінгера-Штэрнберга ў пачатку XIX стагоддзя.

Харавыя народныя сцены, мелодычныя ары, жывапісныя народныя танцы і драмы прыцягваюць увагу гледачоў. Хутка тэатр «Эстонія» паставіў новую, трэцюю оперу Густава Эрнэсака «Рука аб руку», якую масквіцкі бачылі ў час декады. Гэты вясёлы, напісаны ў духу камічнага оперы, спектакль прысвечаны сучаснаму жыццю калгаснай вёскі.

Шырокую папулярнасць набылі лірычныя п'есы Густава Эрнэсака. Сярод іх «Вечар на беразе», «Пама аб вясне», «Песня жыццю», народная п'еса «Новогодняя жартоўня», «Міне калікалі на вяселле» і іншыя.

У выкананні Дзяржаўнага акадэмічнага хору Эстонскай ССР на декадзе ў ліку лепшых твораў Г. Эрнэсак выкарыстаў сюіта з дзевяці п'ес «Як жыць рыбакі» на вершы Юхана Смуула — самы буйны эстонскі савецкі твор для хору а капела.

У канцы мінулага года тэатр «Эстонія» паказаў балет «Тамішціна», створаны кампазітарам Лідзія Аустэр на матывах народнай легенды і п'есы эстонскага класіка А. Кібергера «Парваранен». У балете расказанае краўдальніцкая гісторыя каханых двух маладых людзей, якія нагадваюць трагедыю Ромеа і Джульеты.

Рамантычны сюжэт, мелодычная музыка, высокая харавая і танцавальная прафесіянальна і самадзейная калектыва.

Родная справа мастакоў

Нарэдка ў друку можна сустрэць лапоруі ў адрас мастакоў. Дакараюць, што жывяцца ў скульптурны роўнадушны адлюстраванне жыцця, што некаторыя з іх спыніліся ў сваім творчым росце. Шмат працаў у гэтых напраках. Але наўрад ці знойдзецца крытык, які, гаворачы аб сучасным беларусым мастацтве, скажа, што ў нас няма таленавітых майстроў. Мяркуючы па работах, якія экспанаваліся на выстаўках, наша мастацтва дасягнула значных поспехаў. Тым уельмі значасова нагаварыць і аб недахопах, што з'явіліся мастакам у рэалізацыі новых тэм. Дыскусія і гаворкі спрычы, якія ўзнікаюць у майстэрнях, спрод таварышаў па жанру і на спецыяльных сходках, у асноўным прысвечаны гэтаму пытанню.

Між тым, кіраўнікі Беларускага аддзялення мастацкага фонду, забываючы ў сваёй практычнай дзейнасці на спраўдзеных майстроў, узмоцнена ўжываюць рамесніцтва. Масавыя прадукцыі ў п'ялькінай гэтай ўстаноўцы ў многіх выпадках і па сваёй якасці і па тым, не вытрымліваюць нізкай крытыкі. Члены мастацкага савета не асмельваюцца сказаць праўду, і побач з уладальнікамі ў саляне, магазіны красючыя чымна на задуме, халодныя «эмацыйкі» і «карціны».

Такое ўражанне, напрыклад, застаецца ад пейзажаў мастака І. Салавей. Кветкі, якія мастак утрымоўвае свае варабы, вясны ў паветры без лістаў і сцяблін (пейзаж «Дворык»). Стружыныя агарожы і ламачка вакол іх, змяняючы пошукі новых рысаў у сучаснай вёсцы.

На першы погляд усё ў іх на месцы, усё «правільна», але творы не хвалююць, не даюць дакладнага ўраўнення аб прыгажосці беларускай прыроды. Маю на напярочку П. Рапавоскага лётка збываць з вяршнімі і піянімі, а яблынікі, што растуць побач, — фікусамі. Забыўшыся на прапарыю, мастак надзяўляе свае дрэўцы празмерна шырокімі і доўгімі лістамі ў судзінінах дэ пладоў і акантаў.

Зразумела, ніхто не будзе аспрэчваць, што жывяцца імкнучы да лепша адлюстравання прыроды, а таксама быт савецкіх людзей. Але яно, гэтак існаванне, у значнай меры залежыць ад густу пачасных закахчыкаў. Таму выканаўшы, у тым ліку і таленавіты, часам не творыць, а дагаджаюць.

Галоўным для мастака з'яўляецца ўласнае бачанне жыцця. Шматгрудны сучаснасць неаднаўна ўвабывае з дапамогай гледацкіх схем з даважымі (настрай) трактару (прычымства новага) і аб'яўляючы з'яўляюцца даражы і сям'я калатах.

Негата абмакна стаўіцца і да тах, хто імкнецца ўзнавіць вобразы старыя, не ўласнымі сённяшнімі быту працоўных рэспублікі і абліччу сацыялістычных гарадоў і вёсак. Меланія аб гэтым іадаўна ішла размова ў Саюзе мастакоў Беларусі на папярэньным пасаджэнні праўлення, на якім абмяркоўвалася пытанне пакрытокі юбілейнай выставкі.

Характэрна, што амаль усё прысутны дзеянне мастацтва ў працэсе творчага абмену думкамі выказалі супраць фармалізма і штукатрства ў мастацтве.

— Савецкі мастак, — заявіў скульптар З. Азгур, — даўно для себе вырашыў, што іх творчасць павіна садзейнічаць камуністычнаму выхаванню людзей. Таму яны з'яўляюцца вернымі прычымцамі сацыялістычнага рэалізма, прычымцамі камуністычнай ідэялогіі і партыінасі мастацтва. Гэта гарантуе ім поспех у рабоце, наватне на апаляданне новымі тэмамі і жапрамі, на ўдасканаленне прафесіянальнага майстэрства.

Сучаснае мастацтва, — заякляе З. Азгур, — павіна ўвабраць у себе усё новае, перадавае творцы, якія з'яўляюцца нашай мастацкай культурай.

Мастак Я. Красоўскі спрабаваў выказаць сваё на меншай меры памылковае меркаванне адносна сацыялістычнага рэалізма. Уздольнікі па сяджэнні мастакі І. Ахрэмчык, З. Азгур і іншы асабліва востра крытыкавалі гэтак выказанне. Але з гэтай правільнага выхавання ўсіх членаў Саюза, асабліва малады, патрэба больш глыбска і прычымцова размова ў гэтым напрамку.

За мінулыя некалькі год Саюз мастакоў БССР значна папоўніўся за лік вышукіючы сярэдні і вышэйшы мастацкіх навукальных устаноў. Некаторым з іх не хапае жыццёвага вопыту, умения вырашчыць тое ці іншае пытанне. У выніку ў маладых майстроў з'яўляецца закахчыленасць да папярэньных майстэрстваў, узнікаюць неправільныя погляды на мастацтва і прычымца мастака. На жаль, у Саюзе з'явіліся на малады. На пасаджэнні праўлення, дзе абмяркоўваліся вельмі важныя творчыя пытанні, былі запрошаны толькі старэйшыя мастакі.

Для спраўдзіць пікавай, мэтанакіраванай выхавальнай работы патрэбны ўдумлівыя метадысты. Іх у рэспубліцы мала, асабліва на прафэрыі. Хто-ж аказава перавагу данагому народным умельцам Новагрудчыні ці, скажам, Копыльскага раёна?

Праўленне Саюза мастакоў БССР працуе без апыры на шырокі агулы. Усе, нават творчыя пытанні тут вырашаюцца паспешліва, ці, як мастакі кажучы, з атгалды на календарным дзень. Прм Саюзе няма кансультацыі.

Да гэтага часу не наладжаны гандаль фармай, дрэна працуюць майстэрні па вырабу падрэмніцкаў, багету. У Бараніччах, Слоніме, Лідзе карціны прадаюцца без рамак. Без апыры экспануюцца шмат якія новыя і часам пікавыя палотны народных умельцаў на абласной выставцы жывяпісу ў Маладзечна. Прычым, напэўна, не толькі ў адных работніках гандлю, хоць і нельга здымаць з іх адказнасці. Некаторыя частку віны павіны ўзяць на себе кіраўнікі прамысловых арпелей і Саюза мастакоў БССР.

Аб усім гэтым з'явіліся пагаворы на пасаджэнні праўлення. Расказваючы аб ходзе пакрытокі да юбілейнай выставкі, прысвечанай 40-гадоваму савецкай уладзі, намеснік старэйшым Саюза І. Ахрэмчык спаслаўся толькі на тых мастакоў, што падпісалі дагаворы. Уласна кажучы, і не спаслаўся ўжо, а прасіў іх сваёчасова прадставіць работы на абмеркаванне выстачавага камітэта. Па колькасці гэтых работ, на яго думку, можа быць меркаванне аб далейшым росквіце мастацтва.

Магчыма хто-ні-хто хоча задоволення творамі мастакоў сталды. Але вопыт апошніх год паказваў, што выстаўка толькі ў тым выпадку дасць поўнае ўраўненне аб мастацкай культуры народа, калі ў яе створаны будучы прамышле ўдзел усё жывяпісцы, скульптары, графікі і майстры дракаршына-прыкладнага мастацтва рэспублікі.

А. БАЖКО.

Кампазітар Лідзія Аустэр.

У выкананні Дзяржаўнага акадэмічнага хору Эстонскай ССР на декадзе ў ліку лепшых твораў Г. Эрнэсак выкарыстаў сюіта з дзевяці п'ес «Як жыць рыбакі» на вершы Юхана Смуула — самы буйны эстонскі савецкі твор для хору а капела.

Цыпер Лідзія Аустэр працуе над новым балетам «Тамішціна» на матывах народнай легенды і п'есы эстонскага класіка А. Кібергера «Парваранен». У балете расказанае краўдальніцкая гісторыя каханых двух маладых людзей, якія нагадваюць трагедыю Ромеа і Джульеты.

Рамантычны сюжэт, мелодычная музыка, высокая харавая і танцавальная прафесіянальна і самадзейная калектыва.

К. ТАМ.

Пісьмы ў рэдакцыю

— І зборніку вершаў няма, — чуецца адка.
— А што ў вас ёсць з дзіцячай літаратуры?
— Нічога няма.
— Чаму-ж у вашым магазіне няма мастацкай літаратуры? — яноў пытае пакупнік.

— Усе прычыны ў тым, — адказаў праўдзю, — што Добрушскі раёнспажыбсаюз вельмі рэдка даслае нам новыя кнігі і невяліка, калі мы іх атрымаем.

І. ПАРУКАЎ,
настаўнік Агародне-Кузьмінскай сярэдняй школы Добрушскага раёна.

НЕДАЛЕКА АД МІНСКА
Радзінскай вёскай — раёны цэнтр Маладзечанскай вобласці, размешчаны блізка ад сталіцы рэспублікі. Здавалася-б, усе павіна было садзейнічаць поспехам раёна ў і культурна-асветнай рабоце. Але з дзесяці сельскіх клубаў, якія ёсць у раёне, толькі два — Пугаўцоўскі і Граніцкі — маюць свае намяшканні, астатнія ж размяшчаныя ў прыватных пакояхчыках. Яшчэ не так даўно ў вёсцы Пажаўнічым прывалалі харавы, драматычны, танца-

Л. БУЖАН,
калагіска.

ЗАБЫТЫЯ ВІТРЫНЫ
На тэрыторыі гарадскога пасёлка Крукаў налічваецца каля дзесяці газетных вітрын. Сачыць за імі абавязаны раёны адзек культуры. Аднак газет у вітрынах ніхто не мяняе і яны вясцы па сем-дзесяці злёкі К. САНЬКО.

ЯК ЧАСТА БЫВАЕ

Нядаўна мне давалася назіраць такую сцэну ў сельмагу № 1 Агародне-Гомельскага сельсо.

Закоўдзіць сюды нова і прасіць у прадаўца даць яму зборнік апаваўлянняў І. Шамякіна, пісьменніка-земляка.

— Няма такога зборніка ў нас, — адказвае яму прадавец.
— Ну, тады прапару які-небудзь зборнік вершаў.

М. НИКАЛАЙЧУК,
Н. РАДЗЮК,
студэнты Брэскага педістытута.

Асабістыя бібліятэкі хлебаробаў

Кнігі — невалучны сабры Пятра Кея, калгасніка сельгасарпелі імя Кутузава Грэўскага раёна. Кея з'яўляецца актыўным чытачом сельскай бібліятэкі. У яго чытальніцкім фармуары — творы класіку сусветнай і рускай літаратуры, раманы і аповесці беларускіх пісьменнікаў.

У Пятра Кея ёсць і сваё асабістае бібліятэчка. У ёй налічваецца звыш 70 кніг. Сярод іх — творы Пушкіна, Лермантава, Горькага, Шалахава. У дні месічкіна Кея набыў яшчэ некалькі кніг — «Сустраенне на барыкадах» П. Пестрака, «Няма нічога даражэйшага» С. Вараб'ева, «Вайна і ірр Л. Талстога».

Асабістыя бібліятэкі маюць многія хлебаробы гэтай сельгасарпелі. Па 50-60 кніг налічваецца ў калгаснікаў Н. Васілюнскага і С. Мацкевіча. В. ШЫПУЛЬКІН

ПІСЬМО З МАСКВЫ

Тэатр і сучаснасць

У мінулым сезоне тэатральныя залы былі амаль пустыя, глядач не пайшоў у тэатр, не глядзюў ні старых, ні новых спектакляў.

Мы не будзем падрабязна разбірацца ў прычынах праваду мінулага тэатральнага сезону, які азначыўся і прычымцаў увагу гледач тымі ў самым навіны. Важна зрабіць адзін сур'езны і вельмі паважаны вывад: новая п'еса аб сённяшнім дні, п'еса, якая адлюстраввае настрай народа, да якой, таксама як да акцёра і ражысёра, можна было-б аднесці паняцце «суладару дум», — забяспечыла перамогу тэатра. Гамбога сучаснае, ацэньваючы п'есу вызначае, як гэта ні парадэксальна, нават і прычымцовае паражэнне тэатра, яго памылу, на прыкладзе якой можна многую навучыцца.

Ні перамог, ні няўдач не вызначаюць толькі шэры, рамесніцкі твор. Не вызначаюць дзе тэатра і п'есы, у якіх няма нічога, апроч наварожанага апісання прыватных фактаў.

Толькі п'еса з сучаснага жыцця можа вызначыць і аблічча тэатра. І індывідуальную творчую манеру акцёра і ражысёра. І поспех у гледачы. І гэма раздзіць тэатральнага мастацтва. Але, гаворачы аб сучаснай п'есе, мы часта не ідзе гэтай тэмы, разумеючы сучаснасць усёго толькі як супадзенне часу, хараляціўны лат і гістарычных падзей. П'еса аб моладзі па паліне, аб гераічнай працы людзей на індустрыяльных будоўлях Сібіры, аб вятаніні моладзі з горада ў калгасы пасля сканчэння школы і многія іншыя, напісаныя сёння і пра сённяшні дзень, — напэўна ў нас п'есамі аб сучаснасці, незалежна ад таго, якія яны напісаны, яюга маштабу і творчага гаряня думка ў іх закладзена, што ёсць ў іх не толькі вузкая спецыялізацыя, канкрэтна-важанага, але і агульначалавечага, хвалюючага і сёння і аўтра — калі ўзнікнуць цяжкія, узвядуць будоўлі Сібіры і апраць п'есыя інаша.

Калі п'еса аб сучаснасці можна назваць адуьну п'есу на сучасную тэму, тады тэатры і драматыры ніколі не з'яўляюць, чаму-ж наш глядач перастаў адзіна-

час хадаць па спектаклі, прычымцавані сённяшняму дню. Бо п'еса-жа на сучасную тэму пачала быць і ў мінулым сезоне. У іх былі ўзяты важныя тэмы сённяшняга дня, але іх усё-ж нельга называць п'есамі аб сучаснасці, калі гаварыць не толькі аб тэме і часе дзеяння, але і аб ідэяльнай сіле мастацтва, аб прынцыпах іх п'екалоў сучаснасці. І воеь пры такіх нападках ў нас застаецца надзвычай мала п'ес аб сучаснасці, мала драматыргаў — «суладару дум», мала твораў, што ўводзіць нас у душу часу, гледачы і чытачы якія, мы яноў праз многія гады адчуваў-лі сабе ў трыцятых, саракавых ці п'яцідзятых гадах. П'еса аб сучаснасці ў самым шырокім сэнсе гэтага слова і робіць тэатр наўдзеньна патрэбна духоўнага быцця чалавека. Паўдзюць глядзельны залы, пастаянна аглядаю на яе, калі, як гаварыў яшчэ Герцын, «па сцене, на сцене меркаюць аб партыі, па партыі — аб сцене», — навіны быць унесае, час у драматыргаў і тэатра, пры чым усё інае ў адным толькі камеснічым сэнсе, а ў сэнсе ідэяльнай бібліятэкі, супадзення радзей і няўдач і каюпатаў дзеючых асоб драмы і людзей, якія сядзяць у глядзельнай зале.

Варта прыгадаць аб Астроўскім і Мадэлы тэатры, аб Чэхава і МХАТ, аб першых савецкіх п'есах Файко, Рамашова, Паголіна і тэатры Рэвалюцыі, каб аразумець, што не толькі ў сучаснай тэатры інае закладзены сэнс сувязі тэатра і гледача, нараджэння новых тэатральных форм. На сучасную тэму імяў і Мадэлы тэатры таксама і п'есы Крылова, Невежына, Шпажынекага і нават зусім прафесіяналы, сур'езныя п'есы Неміровича-Данчонкі, у МХАТ, апроч Чэхава, на сучасную тэму стаяліся мноства іншых твораў, але імяна Астроўскі і Чахуў у гэтых тэатрах, першыя савецкія драматыргі ў тэатры Рэвалюцыі вызначалі і сымбальнае значэнне, і ідэяльнае накіраванне, і воля гледачоў, і залейшы драматыргічныя сітуацыі тэатраў.

Чаму-ж адны п'есы аб сучаснасці — сучасныя толькі на часу, толькі па імянах і падыхах, а іншыя — сучасныя не толькі па паказу сённяшніх спраў па-

рода, але і па адлюстраванню яго агульнага гістарычнага дзею?

Справа заключаецца і ў нападках на з'яў рэалізацыі, і ў майстэрстве іх ацэньвання, і ў дасканаласці і выразнасці мастацкай формы, якая найбольш выразна выкарава жыццёвую праўду сучаснага ізраятара і ідэялогіі. П'еса Беларускага драматыргаў Маўзона «У нікім апакуці», пастаянна інае ў мінулым сезоне ў тэатры імя Моесавіча, насакалае аб сённяшнім дні сучаснасці, аб падзеях нашых дзён. Чалавек, які адлаўваў ад парод, заапырае, сваявольна на рабоце, — вырываецца ўсім станаючымі героімі п'есы. Але гэта не той твор аб сучаснасці, які прычымцае думач, размажыць, супастаўляе дзе героіў з сёмым сучаснасці.

У п'есе няма ні сур'езных п'екалоў гістарычных матываў чымкаў людзей, і прычым, якія нараджаюць характары п'екалоў работніцкаў, ні лямбога розуму аб саміх асновах нашай жыцця, аб тых недахопах, якія ляжачы зусім не ў імянах добра абстаўляюць сваю кватэру і г. д.

Некаторыя ажыўленні нашай драматыргі, а разам з ёй і тэатра, яюга пачалося наўдзеньна, глумачыцца не проста добрымі нападзаннямі самх драматыргаў, больш шырокі і самастойны погляд на жыццё, жадаюне разабрацца ў тых рэалізацыі, разумеючы залы, пастаяннае XX п'есах Камуністычнай партыі, умяшчэнне драматыргічных асоб нашата ідэялы, свабодны і сапраўды творчы пабар выдзялення ароўкаў у драматыргі і тэатры — усё гэта давалае нашым пісьменнікам ствараць сёння п'есам, аб якіх, пры усіх іх недаканаледах, можна гаварыць тэму, але і як аб п'есах, прысвечаных сучаснасці на сваю думку, па адлюстраванню характэрнаў і навады, на адносінах розных поглядаў.

Ужо адно перадачыне новых п'ес заклікае намала меса. Гэта і «Санет Петравіч» Паголіна, і «Гасцініца «Асторыя» Штэйна, і «Чалавек у адстаўцы» Сафро-

нава, і «Чужы нашпарт» Зорына, і многія іншыя творы, у якіх відзёцца сур'езная размова аб жыцці.

У п'есах гэтых, прысвечаных розным праблемам, гаюўнае — розум, філасофскае асэнсаванне падзей, маральных прычымцаў, розных наўдзеньнаў і быту і працы. І калі рашыў мы часта направаў нашых драматыргаў за тое, што дзеянне ў іх п'есах не асветлена інтэлектам героіў, што з навады перанасяюў не нараджаюцца аб'яўляюцца, а каюфікат сетаюгаюца падмацяюцца і вычорываюцца прычымцамі, вузка вытворчым канфілітам, дык у ролле новых п'ес імяна думка аўтара, ролле героіў над уласнымі сваімі абсам, сваіх сучаснасці выдзялае і іх вобразны склад, і іх ідэяльнае накіраванне. Гамбога філасофскі падыход наўдзеньна новую п'есу Штэйна, дзе падзеі леныградскай бавады не толькі выдзялаюць душэўны настрай людзей, час і меса дзеяння, але ўсё, што адбываецца, можа адбывацца і сёння, і сучаснасць зааказвае ў саюм думцы аўтара: дэварыць чалавек, гэта значыць — лань дэварыць лепшым бакам яго душы, падазраваць яго ў дрынны, гэта значыць — навадыня яго крываўля, перанакіраюць яго шчаце.

На вылі і сур'езны розум навадыня і п'еса Паголіна «Санет Петравіч». Яна ўпершыню за доўгі час узнікае размова аб выдатных чалавечых паучыцях, якія можна несіць як п'есно, як высокае заахпаўненне прычымцаю дасканалага чалавек.

Многіх важных думак зааказвае ў многіх новых п'есах, у іх адчуваецца прычымцаў інтэлекту, якая не менш навадыня для героіў, чым прычымцаў п'екалоў. У гэтых п'есах ёсць і ўданы, і горкі дзе, і ніжкія расчараванні, і перамога над пакуткамі, і аптымізм, які стаяюцца мудрым, уважлівым, абараняе поглядаў на жыццё, адчуваецца жыццё. Але разам з гэтым больш высокі ступень ідэялогіі і майстэрства, драматыргі пакрытокі і стравы ў нараўнаўні нават з тымі творамі, якія не раз сур'езна і справядліва крытыкаваліся за адсутнасць у іх розуму над жыццём. Вастрэйшы і аўдыяляюцца інтэры, інае сур'езна, напружанае дзеянне — гэтыя неадзіныя кампаненты драмы не заўсёды спалучаюцца сёння з вылікай ідэяльнай справай, а гамбога інтэлектуальным падыхатам. Таг, напрыклад, сюжэтны ход, які

можа быць найбольш дзеяннем у п'есе, — узамалюванне героіў з сям'ей, найменш поўна распрацаваны Штэйнам у яго «Гасцініцы «Асторыя». У многіх творах сюжэт «Забытага сабра» Салынекага, асобны сцены гэтага твора не з'яўляюцца драматычным дзеяннем. Распадаецца на паасобныя кампаненты п'еса Валодзіна «Афарычнае дзючынка».

Авадзюць новыя формы драмы, вышэйшы ідэялогіі і аўдыяляюцца філасофскі аб'яўляюцца неамагчыма без пошукі і нават без стравы. У драматыргі інае працэс збярэння думак, розуму над жыццём, працэс ідэяльнай праверкі сабе і сваіх таварышаў, неабходнай

Людзі і мора

На радзіме Кузьмы Чорнага

Борка-Бяліцкая МТС...
Камо у Чырвонаслабодскім раёне—ды, камо на ўсёй Славуціне—не вядомы гаты па-свойму прыгожы і малюўчыя куток!

У сям'і Карла Рамановскага ў Борках нарадзіўся выдатны беларускі савецкі пісьменнік Кузьма Чорны.
Борка-Бяліцкія жыхары-старажылы з выключнай упэўненасцю ўспамінаюць сямую Рамановскую. Акаліцы сучаснай МТС сямім чынам чынам звязаны з раннімі дзямічымі гадамі Кузьмы Чорнага. Многія пазней, якія адбываліся тут, апісаны аўтарам у яго імпрэсіўных творах, тут жылі людзі, якія паслужылі прататыпамі для яго твораў.

У часы калектывізацыі Кузьма Чорны не раз прыязджаў сюды, сустракаўся і гуляў з мясцовым насельніцтвам, цікавіўся яго жыццём, бытам, культурай.

Нават у суровыя часы Вялікай Айчыннай вайны пісьменнік ні на хвілінку не забываў пра Чырвонаслабоджыню і, выступаючы ў сакавіку 1942 года перад мікрафонам радыёстанцыі «Савецкая Беларусь», гаварыў: «не для гэтай вайны мы выйшлі сюды, не для гэтай вайны мы выйшлі сюды...» (Чырвонаслабодскі раён. — В. Г.) палатна, сямейна-жытні, страхітліва балоты, орыскаўскія хвалі...»

Былі партыям Вялікай Айчыннай вайны, вясельям і сватом, пенсіонерам Антон Міхайлавіч Серафімавіч Успеніца: «Словы пісьменніка-земляка натхнілі нас на свешчаную барацьбу з ворагам. У нашым Борка-Бяліцкім быў узарваны і поўнацім значэнні апаэтычны пункт гістарычнага, пасля чаго мы ўсе пайшлі ў лес, каб там папоўніць сабою радыё народнымі месціцамі».

За паслужэнні гэты незвычайна змяшчаў пэўнае жыццёвое і творчае значэнне МТС. Механізатары паміжволілі свае вытворчыя поспехі, актыўна змагаючыся за выкананне гістарычных заданых, паставіўшы XX стагоддзе КПСС. У МТС ёсць цэлы прасторы светлым клубам, узорава пачатковай школы, новай балюшай, бібліятэка і г. д.

На радзіме Кузьмы Чорнага вядома і любіць яго творы, шануюць памяць пісьменніка.

Час мясцовым уладам падумаць аб тым, каб увекавечыць памяць пісьменніка ў Борка-Бяліцкай МТС.

В. ГАЛАНОВІЧ,
настаўнік Чапэцкай сярэдняй школы Чырвонаслабодскага раёна Мінскай абласці.

Зборнічні народнай творчасці

Па прапанове чытачоў аршанская газета «Ленініскі прызыў» узяла на сваё старонкаў рубрыку «Народная творчасць». Раз у тыдзень газета друкуе запісаныя ў горадзе і калгасных асятках раёна сучасныя і старадаўнія прымаўкі і прыказкі. За апошнія два месяцы апублікавана каля 200 лепшых узорам народнай творчасці. Асаблівай увагі заслугоўваюць прымаўкі і прыказкі на тэмы савецкага патрыятызму, грамадскай працы, калгаснага жыцця, дружбы і сяброўства.

У зборніку фальклору ўдзельнічалі рабочыя, калгаснікі, работнікі культурна-асветных устаноў, настаўнікі і вучні, хатнія гаспадыні. Актыўнымі зборальнікамі «Ленініскага» «Сяляцка-дэкаўцкага» завода швейных машын І. Тэліні, асобнічых кабарскага і працаўладкавага камбіната А. Школюк, настаўнік М. Дзюрава, вучні старэйшых класаў А. Валасеніч і С. Лычэўскі і іншыя. Вялікія сумкі з запісамі ўзораў народнай творчасці навадня праславілі ў радыёкіюму аўці 3-й сярэдняй школы г. Оршы.

Л. ВЫСОЦКІ,
супрацоўнік радыёкіюмы «Ленініскі прызыў».

Твор любімага пісьменніка

Тэатр юнага глядача горада прапанаваў творчасці Нікалая Остроўскага.
...Да паказання тэатра адна за другой пад'язджаюць аўтамабілі. Гэта прыехалі вучні сельскіх школ Заслаўскага, Лагойскага і Барысаўскага раёнаў на працяг спектакля «Як гартвалася сталь», ініцыяваныя на адзінаццаты апошні Н. Остроўскага.
Звыш 500 школьнікаў прагледзелі спектакль. Затым адбылася сустрэча юных глядачоў з артыстамі тэатра—удзельнікамі спектакля.

К. КИТАЕВІЧ.

АД КНІГІ ДА КНІГІ

Божую новую кнігу паэта хочацца параўнаць з папярэдняй, паглядзець, як вырастае майстэрства аўтара, ці змянілася наша ранае ўражанне аб паэце. Тым больш цікава такое параўнанне, калі прыжыцца кнігамі запісаныя прамажы часу, багаты выдаткім паэзіямі.

Першы зборнік Нікалая Гарузева «Адпагодкі» (1950 г.) уключае пераважна першыя аб'екты, аб паказанні, сталасці ягога гартвалася на паэзію б'ітваў. Але тама вайна не стала асноўнай у творчасці паэта. Лепшым яго творам і ў першай кнізе прысвечаны жывым будням, чалавечым працы.

У новым зборніку паэта вылучаюцца два творы: «Слова друга» і «Ванька». Гэта лірычныя паэмы, ці, правільней кажучы, рагорныя лірычныя перлы, у якіх на першым плане выступаюць адносіны паэта да апісваемых падзей. Ён мала паказвае сваё герою, а больш размаўляе пра іх, дае лірычным каментарам да іх навадзін і дзеянняў.

Нам вядома, напрыклад, ранаеішая біяграфія героя паэмы «Слова друга», невядома яго професія, мы не ведаем, як ён сустраўся з жанчынай, што стала яго жонкай і другам. Паэт знаёміць нас з гэтым чалавечым у франтавым абставінах, калі той умяняе любімую жанчыну, «стелю ёсць ласковых рук, свет ёсць ласковых гледаў», дзеціца з балюшымі сэрцамі сваімі сямейнымі радзінкамі, чытае ім пісьмы жонкі. Для яго жорага цяжка бізкая чалавеча, яго прыходзіць «е поштою половай по большаку і по тайной трое весточкам жонкай». Чытач пераконана, што для гэтага чалавеча будзе самым вялікім цяжкасцю вырнуцца з лог, гдз... «вспомніць і здурт». І вост скажыцца вайня, ён вярнуць дамоў. Злачын-лі-б, тут і паўнеда цяжкасць жыццё двух баўшых людзей, якіх такой даўтай і цяжкай дарогай ішлі адін другога на-сустрэць. «Помню,—гаворыць паэт аб сваім герою,—как шогель, одет і обут, спова ты шёл в институт... Не покидала завода она, чтобы учился ты, в цехе была от тебя до твоей рабы твоей моты...»

Але здарылася інакш: нечакана для ўсіх гэты чалавек паказаў жонку і дачку, ідзе да другой жанчыны.

Свае навадзінны герою паэмы стараецца вытлумачыць «неперажываным» паучыце: «Влюбил я, брат, видно, впервые так». Белыя партрэты яго новых знаёмых—«красного и торопливого броневода», мітусяўшай дамы «с браслетами на руках»—характэрнаму і маральнае аб-

лічча самога героя. Праўда, у ім яшчэ не знікла калячкова паучыць ніны перад першай сям'ёй, ён яшчэ на вычым можа набыць ранаеішы нумар тэлефона, ён яшчэ помніць, як ішоў па прасякне і гаварыўся жонкай і дачкой. Некалкі слоў, савецкіх аўтарам мімаходам, павязваюць савіраўную прычыну ўчынкаў героя. Вялікая жонка з сямімі дзецьмі ў вадзасх, сціплай работніца, не нахлаліца гэтаму «негожому». У ім згасцічага мільчача-смага часячэска ён утануў у граль звы-бодзі баўшых чалавек. Наогу ўдэласі ўпа-вразна абмяваць тым шукальчыка лёгка-трасіца. Само сабою арэулава, што такіх людзей трэба выкрываць і высмеш-ваць! Тым не менш аўтар кажае герою спад друкам і эпітафеца да яго з уваж-лівай і прававай. Такім чынам паэт трынае ў супрачыннасці з самім сабою і зводзіць на нішто выкрывальні бок твора. На сутнасці імя паэмы робіцца невыраз-най.

Да гэтага твора таматычна прымае паэма «Ванька». Тут таксама закрываецца тэма сям'і, але ў іншым плане. Сюжэт паэмы просты. Лірычны герой атрымаў тэлеграму, што памірае яго бацька. Ён спяшаецца на аэрадром, але паляццё не ўздзіца з прычынам дрэннага надвор'я, і ён вяртаецца. Уваскрэшаецца ў паміж ідзе баўшкі, з якім яму не даўдзіца больш сустрацца. Не будзе спяшацца на разгледзе ўсіх вартасцей і нехлалюў твора. Абмяжуе адым пытаннем, а імя на тым, як паказаным адым адносіны баўшкі і сьмя, сувязь двух паказаных. Паэт імянеца раскрыць вобраз сціплай настаўніка, якога за крыхальную чы-сцёную душы любілі яго выхаванцы, тым, што ў суровым гады вайны здаваў свой само адказны экзамен. У адносінах да сьмя ён таксама быў строгім і калпатлі-вым другам, настаўнікам.

У творы паэтыца спына размовы ў ва-гонне. Неікі пасажыр у падзасвай піза-ме апавядае пра адказнага таварыша, які «не куры, не п'я, бы побрйт и вестро-го аккуратен. В замечаным был чуток. С начальством приличным ладил». Але хутка ён перанімае, і сакрэт перанімае з вышым у тым, што яго прымуцілі вышлыва-ць са сваёй вялікай зарплаты жонцы і дзецім, якіх ён памінуў. За вонкавай прыбавісцяю гэтага чалавеча, як і героя «Слова друга», хавасца нічэснае мя-шчэнае нутры.

Зразумела, правільна робіць аўтар, да-вастраіваючы ў сваіх творах увагу чытача на адымных тылах, якіх лосць у сабе перахаты мінулага. Адык, нажал, у на-ме «Ванька» імяна да гэтага ча-ста зводзіца асноўная ідея твора. Міа

тэм, на загале, гадоўным тут павінна быць зусім інакш—наследванне гэпцін-скіх рэчэй звыш старажына паказанні. Аў-тар як быў сам не можа вырашыць, і-ка-ж тама гадоўная ў творы, і гэта вельмі аслабляе чалавечыя памяці, та ўздзіца на чытача.

Вершы, змяненныя ў кнізе, значна слабейшыя за паэмы. Слабейш іх, нам здаецца, тлумачыцца тым, што паэт уні-мае там, якія не даюць яго магчымаці рабій значна абгалушчаны. Наставіўшы сабе мэтай раскасаць аб сённяшній стаціцы рэспублікі, пагаварыць адкрыта і сур'ёзна аб нехлалюў, якія ёсць у на-шым жыцці, паэт не заўсёды прадумана публікаваў у пэўнае «Размова з гора-ветам». Там-жа, але паэт закрывае са-праўды важныя пытанні навага жыцця, у яго знаходзіцца і цікавая думка, і не-права паучыць. Мы жам на ўвазе першы «Аб маладых». Праўда, тут таксама ў нейкай меры шогдзіць сузіральнасць. Стараецца ўражанае, што паэт нібы не даўрае сіла мастацкага слова, а таму апелірае да гораветы, каб пры яго да-па-мэце ўсё настаіць на сваё месца. Таму гэтыя творы ўспрымаюцца як перава-жна капаляныя.

Варта сказаць некалькі слоў аб паэзі-і, аб форме першаў Н. Гарузева. Мора нехлалюў вершаў зямечана слоўнымі іштампамі, напрыклад:

Этот слав —
труднейший народ.
Через все претрды
исполнимое
он идет в грядущее,
вперед.

У першы «Отметка 136,2» пра вайна, які некалі ваяваў там, дзе цяпер выраба-ляецца цемент, сказана: «защита залов, был парен, как слиток цемента». Пагоня за «прыгожым» параўнаннем, метафарай часам прыходзіць да безустойнасці. У першы «Салют», напрыклад, «не ракеты, а сердца горев, горят, как звезды, в небо-голубом».

Можна знайці ў новым зборніку паэта і недакладны выраз («кладет кирпич с упрымим звоном по кругу докней тру-болад»). І прызямі («ему, новатору, мелев двойную норму шпите»), і ішчыя агрэці.

Паэт значна вырас у параўнанні з першай сваёй кнігай. Больш шырокае кола яго нагляданіў, больш сур'ёзна пыход да тэм, больш канкрэтысці ў но-вай яго кнізе. Але ён знаходзіцца яшчэ ў заре, на падыходзе да савіраў павыч-нага аенсавання жыццёвым а'яў.

С. ГАТРУСЕУ.

Карчагінцы

Гэта было ў Вене тры гады таму назад. У Каніртхлузе праходзіў Суветым кангрэс профсаў. Судым сабраліся прадстаўнікі ўсіх краіў свету. У кулуарах Каніртхлуза адбылося незвычайнае знам-ства. Французскі літаратур-накляў савецкага пісьменні-ка Барыса Палевага і паэма-скага і мастацкага профсаў а-дольскага складу. Ён адража-мываваўся Паўкай Карчагін-скай. Так, Паўкай Карчагінскай. Так і было запісана ў яго ў мандате.

Барыс Палевага раскавае гісторыю гэтага негра. Хлап-чук ён працаваў падручным на будаўніцтве дарог у дэжынах. Праца была не-калькім Нагальдзі дэкаўцкім са рабочым. Неграў ўзбунта-валася. Тады была вышчана каланіяльная паліцыя для жорсткай расправы. Больш-шурш неграў апынулася ў турмыных камерах. На першую смерць у дэжынах быў пакі-нуць скалечаны маленкі пад-ручным. Яго знайшоў арганіза-цыйна імясцота профсаў а-дольскага прытулка вораху хлоп-чыку. Жыццё хлопчыка тры-мавалася на валаку. Тады яго выратавалі прынес яму кнігу «Як гартвалася сталь» ў англійскай перакладзе. І кні-га зрабіла цуда, вярнула яго да жыцця, дапамагла пера-адолець калечы і стаць сва-дольным барабінцом, актыўным профсавым валаком. Павел Карчагін стаў яго героем, вадкуў музэй падлісаны ла-качына — «Радыёны».

У Югаславіі ёсць невялікі горад Мостар. Тут у адным з дамоў выставілі для агля-дальняў вораху і іх асабі-стыя рэчы. Увагу наведваль-нікаў прыцягнула перанісца ад рукі рама. Нікалая Остроўскага «Як гартвалася сталь» Рукапіс жаўдзёў, ві-даль, пабыў у руках многіх югаслаўскіх партызан.

Група кінатэйкі моладзі прыехала ў музэй Остроўскага «Клятва Радзіме», дзе са-казана: «...Клянуся: нечпа на-мятыва, што я, вучань курса ім Нікалая Остроўскага, не-вядолае пажысці, буду шчыра думачы, аддам усе сілы ў ім будаўніцтва са-гункі».

Але хіба можна сказаць, што яго імя сродна не? Не, вяртаў Пісьменнік кнігу Н. Остроўскага на беларуска-моўнае ў Індыі, а тамсама кні-га ў В'етнама.

Толькі ў Савецкім Саюзе выхала больш 10 мільяўд экзэмпляраў яго кніг. Выда-дзены новыя трымаці аб'ём твораў пісьменніка.

Быць такім, як Карчагін, імям і жонкай і стойкім, як Нікалай Остроўскі,—мара ко-жына іонаў і кожнай дэкаўцы нашай краіны і многіх тысяч маладых людзей за мяжой.

С. ШУБ.

адымной бомбай: — А Остроў-скага ў вас ёсць?»

У брацкай Казахскай рэспуб-ліцы, у Акмолінскай вобласці, ёсць вёска Остроўскага. Со-б'яе створаны на паліне.

Нікалай,—расказаў нам Раіса Парфірэўна Остроў-скага,—мы атрымалі з саўбрас тэлеграму, у якой дырэктар тав. Варыб'ёт, сакратар парт-аганізацыі тав. Аўдэеў і сак-ратар комсамоўскай арганіза-цыі тав. Цык паведавалі аб працоўных поспехах. У саўбрас ім Нікалай Остроўскага. Со-б'яе створаны на паліне.

У гэтай вялікай рабоце ком-самоўскі і моладзь паказалі прыклад працоўнай долбесці. Яны — бессмертныя! — піша А. Каніштэнава — інструктар палітдэмада 4-га саўбраса Кі-раўскай вобласці.

А вось запіс групы ваенна-служачых Савецкай Арміі: «Што можа быць больш цудоў-ным у жонкай для вайны Савец-кай Арміі, чым быць падобным на Остроўскага? Мы жам быць імяна такімі».

Музэй атрымаў імят пі-сменніка і падарунаў з многіх краіў свету.

Нова-Дэмакратычны Саюз Моладзі Кітая прыслаў маленкі нож, зроблены з трафейнай броневай кулі, і хустку з трафейнай парашута з ма-лоўнага голуба.

У музэй ёсць альбом і часо-пісы, прысланыя з Кітая, з фо-тарэпрадукцыямі спектакля «Як гартвалася сталь» ў па-стаўках Пекінскага маля-дзёжыка тэатра.

У фондах музэй ёсць творы Н. Остроўскага, выданыя ў 27 краінах на 50 мовах. На-вяду музэй атрымаў кнігу Н. Остроўскага на беларуска-моўнае ў Індыі, а тамсама кні-га ў В'етнама.

Толькі ў Савецкім Саюзе выхала больш 10 мільяўд экзэмпляраў яго кніг. Выда-дзены новыя трымаці аб'ём твораў пісьменніка.

Быць такім, як Карчагін, імям і жонкай і стойкім, як Нікалай Остроўскі,—мара ко-жына іонаў і кожнай дэкаўцы нашай краіны і многіх тысяч маладых людзей за мяжой.

С. ШУБ.

Шчасце барацьбы і працы

Прайшло 20 год з дня смерці Нікалая Остроўскага. За гэтыя дваццаць год у свеце адбыліся велізарныя перамены. П'сьменнік-камуніст, які-б не абарваўся трагічна на 32-м годзе яго жыцця, мог бы разам з намі сёння парадвацца паспеху на зямлі ўсперажыхіх ідэй марксізма-лэнінізма.

Час усёмагутны над кароткім фізічным жыццём чалавеча, але час бяспінага агітацыі ў народнай свядомасці светлым вобразам Нікалая Остроўскага: ён вечна жывы! Толькі той сабе пераважне, пісаў вялікі народны дасяўнік Некрасаў.

Жыць служы велікім нечам века. Жыві сваю вяселю одласт На борбу за брата-человека...

Ёсць у справах, у грамадзянскім і п'сьменніцкім абліччы Нікалая Остроўскага тое чалавечае і агітальнае, што в'ёкалі не аддыдзе ў мінулае, што аб'ёмды будучы наслэдаваць наступным пакаленням. Гэта—прага жыцця, подзв'іг у барацьбе і ў працы ў імя шчасця народа.

Жыццё Нікалая Остроўскага было ка-раткім. Але, як мудра сказаў М. І. Калі-нін, жыццё выжываецца не толькі ў даў-жыню.

Свае цудоўнае да чалавеча, спыраючы Н. Остроўскі, усёй творчасцю служыць адным і тым, калі ты перастанеш ізна-ваць.

І сёння Нікалай Остроўскі, як і дваццаць год назад, у першых радах будаўні-цтваў вонкава і барацьбы ў інтэрнацы-нальнага фронту да мір і дамакратыю ва ўсім свеце.

Мы, савецкія людзі, з горадзю бачым, як усё шырэй і глыбей уваходзіць Ніка-лай Остроўскі ў жыццё народаў свету, як яго магучае мастацкае слова аб'ядноў-вае розныя сэрцы мільяўд, вядзе іх наперад у барацьбе і працы.

Жыццё Н. Остроўскага неаддзяльна з жыццём савецкага народа, а дзейнасцю Ко-

На першы погляд гата, бадай, апраў-дана. Аўтар паставіў сабе мэтай па-казаць жыццёвы шлях героя, яго ўступлен-не ў мужную сям'ю савецкіх нарадоў, раскрыць фарманне чалавечага харак-тэру пад уплывам вадкотыў. Аляксей ішчэ вельмі малоды, ён толькі прыла-дзіцца, вучыцца. Адым мы чакаем кан-крэтына праўдленія ў дзеянні ўжо сфар-маванага чалавечага характэру. Гэтага ў рамане няма. Возьмем, напрыклад, сцяну па Нечыра. Аляксей, Ігліні, Захімоўскі, Карачына і Ігараў вяртаюцца ў дзятра на судна. Катор соў на мезь. Пры спробе завесці матор на віне Карачына ішчэ спынае ў вадку заводная ручка. Маракі рыхлаюць быць вышчэненымі ў адкрыта-му. Выдатна паказаў сабе Пётр Ігліні, дзіцячыці Захімоўскі, Карачына, а Аляксей толькі моўці сочыць за пады-амі.

Гэта не адзінае вышчэне, калі аўтар не выкарыставае падзей для раскрыцця характэру героя. Праўда, тут наўрад ці можна абмяваць аўтара—раман дру-кецтва ў значна скарачаным выглядзе і, трэба сказаць, кепска зроблены не за-ўсёды ўдала. Цікава вынала чэасцісны адым адым, змалы нічога не сказана аб сказана вельмі каратка пра нахад у Іпа-ніна, які явіўся канчатковым вышчэ-нашчым характэраў, апафеазам іх стыва-сці, мужнасці і гераізма.

Не ўдаося аўтару даць герою колькі-небудзь яркай моўнай характэрыстыкі. Гэта тым больш крыўдна, што А. Міро-наў адым у рамане правіць сабе як добры майстар дыялага, стварыў рад жы-цёвых вобразам.

Характэры ў гэтых адносінах Ігліні, вобраз уводжу бадай самы яркі ў творы. Самаўшчэны, крыху нахалны, ён, здавалася, на ўсіх глядзёў зыска. Але вошчэ той-жа Ігліні, рызыкаўчы жыццём, вышчэравае ладучынку з-пад вадку цып-ка, пасля адым не глядзчы на маці, не адкавачы на словы ўдзачыніці, дапама-гае жанчыне сыйсці з паракота. Апафеаз-ца, за вонкавай грубаватасцю Ігліна хавасца шчытаная, чуллівая душа.

П'сьменнік паказаў сваёго героя ў розных п'ланах, у адносінах з рознымі людзьмі, і перад вачыма чытача вяртаец некалькі рамантызаваная, прывабына фі-гура.

«Нінто, бадай, не перабойчы, не абма-ма Пельку,—гаворыць аўтар.— Такім, ні на каго не надобным, і будзе крочыць на жыцці да самага канца...»

Аўтар імянеца паказаць многіх люд-зей, многія эпізоды, але некаторыя героі толькі названы, некаторыя рамяні са са-бічэскай сярня ўзнікаючы ў рамане ў ба-ку ад асноўнай сюжэтнай лініі, та-за яго галаўной задумай. Вошч, напрыклад, Упа-роніа. П'сьменнік вельмі падрабязна рас-казае пра яго жыццё, нязулае каханне і г. д., але адым сэнсавую нагрузку на-се на сабе гэты вобраз, што дадзе ён да асноўнай ідэй твора, як дапамагае больш поўна раскрыць аўтарскую задуму.

Вошчым тамсама спына за ігнічэска-бэрагоў, калі аўтар апісвае, як хлопчыці прыраў да малаціты, што ім кілаў замеж-ныя турэмні. Ён вышчэ, гэта цікава, але ў рамане сцяна дзеціца лінійны: з ён не звязана праўдэнае ады-небудзь но-вай рысы ў характэры герояў, ніводзі-героі актыўна не ўдзельнічае ў падзеях, не выказвае нейкім чынам сваіх новых рыс.

Шырока разгарнуўшы сюжэт, пісьмен-нік пад канец паставіў на працягу ўсё канфіліты, разважале сюжэтныя вузлы, пераходзячы ішчы раз на скоротаўро. Наўдзіна, з гэтай прычынам імят навяж-дэлага засталася ў цява задухавым вобразам Немчынава, Саарава, якіх аўтар часцей не паказвае, а раскавае пра іх. Імят няяснага і ў характэры дачкі пра-фесара, а потым жонкі Аляксее—Муці, у іх уземаадзінасін.

Чэасцона неадына раманна тлумачыца скарочаным і тэасце часопісатна ва-рыцтва, таму трэба спадзівацца, што пры выданні адынак кнігаў раман будзе выглядзе лепш, многія вобразы набудуць большую глыбіню.

А. ШАУНЯ.

муісцэтычнай партыі і Савецкага ўрада, з гістарычным лэсам Кастрычніцкай сацыя-лістычнай рэвалюцыі ў імянаціналь-ным Савецкім Саюзе. Гэту жыўную і рэ-чуную сувязь пісьменніка са сваёй Радзі-маў цудоўна выказаў у ісьце да яго Рамаў Ралад: «Мы спадзівае адно цілае з вачым вялікім, уважочным і вышчэлым наро-дам, мы в'ёдаліся з яго магучай радзі-ці і нястрымным парывам. Мы — у ім, ён — у нас».

Нікалай Остроўскі заўсёды адчуваў сваю арганічную сувязь з вялікім са-вечкім народам, і гэта наўдзіла яго шчы-стым на пытанне карэспандэнта адной з замежных газет, ці не адчуваў пісьменнік адна-ва ў прычынах зачасна страванага шчасця баўчы, рыхаца, Остроўскі а-казваў, што ён глыбока шчысціны, што яго асабістая трагедыя адступе перад цудоў-най, непаўторнай радзіца творчасці і ўвядзэннем, што яго рукі клаццў на-вяду для стварэнняга цудоўнага будытка, імя якому — сацыялізм.

Нахалныя праца пісьменніка ў імя са-цыялізма, усвядомленне сваёй карыснасці вялікай справе народа асытала яго ка-роткае жыццё ішчы адым светлым ра-дзіца. Ізв будучыні, светлай і цудоўнай, нахална і ўдзікала яго вад фізічнымі накутам. Значнальшая раманна байфэ-гераў кнігі Н. Остроўскага «Як гартвалася сталь» — аб подзв'іг: так чалавек не вытрымаў-бы, але як ішоў пайшоў, дык у яго ўсё гэта і атрымавацца. Вы-содна камуністычная ідэйнасць — вына-чальная рыса самога пісьменніка-камуні-ста Нікалая Остроўскага.

Ваец партыі, ён бачыў сваё шчасце ў вернасці і адданасці рабочаму класу, партыі. Апошні паўтара года жыцця пі-сьменніка былі напоўнены такім унутраным гараннем, тэмой кінувай энэргій, якім мог-бы вадзівадродзіць кожным адзрочы чалавек у росквіце сваіх творчых сіл.

Ахоўваць помнікі культуры

(Агляд пісем, якія паступілі ў рэдакцыю)

Шырокае грамадскае навае ў нашай рэспубліцы па-спраўдзіму ўскладала пісьму вучоных, дзеячоў літаратуры і мастацтва, надрукавана ў нашай газеце 20 кастрычніка 1956 года. У рэдакцыю пачалі паступаць пісьмы працоўных, у якіх яны расказваюць аб тым, як у іх раёнах ахоўваюцца помнікі культуры, што трэба зрабіць, каб належным чынам арганізаваць іх ахову. У кожным такім допісе выказваюцца слушныя прашанні аб тым, каб аб'яднаць у адным цэнтры шматлікую армію энтузіястаў краязнаўцаў Беларусі, каб у вымушаным роліста краіны гэта гістарычнага мінулага, прыроднага багацця, вуснай і песнявай народнай творчасці — актыўны ўдзел прымаў усе ўстановы культуры рэспублікі, школы, студэнты навучных устаноў, музеі, уся наша інтэлігенцыя.

Аматар-краязнавец М. Мельнік у Крычаўскага раёна лічыць, што ўсё наша грамадскае павіна пісьма ахоўваць гістарычныя помнікі і прыроднага багацця роднага краю. «Час аднавіць краязнаўчую работу ў кожным раёне, горадзе, вёсцы, якая ў нас за апошнія гады чамусьці была неаслужана забыта, — піша ён. — Гэта аднавіць важна зрабіць перш, калі наш народ рыхтуецца аднавіць вялікую і значнае ўвагу да гістарычнага жыцця — 40-гадовы Савецкі ўлад. Калі ж след арганізаваць работу аматар-краязнаўцаў, які зможуць адшукаць многа новых карысных матэрыялаў з гісторыі станаўлення Савецкай ўлады ў тым ці іншым раёне, горадзе, вобласці нашай рэспублікі. Які гэта будзе велізарны рэзерв для далейшага пэўнага развіцця нашай гістарычнай навуцы».

Для актывізацыі работ па вывучэнню роднага краю тав. Мельнік прапонуе стварыць у кожным раёне, горадзе, вобласці Беларусі таварыства краязнаўцаў-аматараў. Гэтыя таварыствы і будуць тымі арганізуючымі цэнтрамі, вакол якіх будзе сканцэнтравана ўся вялікая і цікавая работа па вывучэнню роднага краю.

Рэдакцыя атрымала пісьмо выкладчыка гісторыі Беларускай сярэдняй школы Рагачоўскага раёна Ф. Быкава. Ён расказвае, што ўсе навучныя школы горада абмяркоўвалі зместнае і навае помнікаў культуры. Тав. Быкаў піша, што ў Рагачове загінуў старажытны архітэктурны помнік — замак каралевы Боны, пабудаваны яшчэ ў пачатку XVII стагоддзя.

«Навукай нашай школьнікі і пана Ф. Быкаў, — выразілі жаданне роднага краю.

Старшыня археалагічнай камітэту Рагачоўскага раёна, на якую напасці ўсе вядомыя археалагічныя помнікі, што захаваліся на тэрыторыі раёна, зрабіў аписанне іх і прыняў меры да іх аховы. Нашу прапанову падтрымалі ўсе школы раёна.

Мы ўдзяваем, што навука і мастацтва Беларусі і абласцей, вывучэнню гэтую ініцыятыву — кожны ўнёс свой уклад у вялікую вышародную грамадскую справу — ахоўваць помнікі мінулага беларускага народа».

Супрацоўнік крычаўскай раённай газеты «Шлях сацыялізма» Э. Ягуцін паведамляе рэдакцыі, якую рознастайную работу праводзяць мясцовыя краязнаўцы. Вялікую цікавасць у працоўных раёна выклікалі лекцыі «Народнае паўстанне ў Крычаўскім старостве пад кіраўніцтвам Васіля Вяшчэлы ў 1740—1744 гг.», «Рытм Петра I на Беларусі», «8 гісторыі стварэння Ленінскага комсамола».

Карыснае і цікавае справу распачала раённая бібліятэка. Рэдакцыя бібліятэкі занялася зборам літаратурных матэрыялаў аб гісторыі свайго раёна. Ужо створана спецыяльная картка на тэму: «Што чытаць аб нашым краі». Бібліятэка пачала праводзіць канферэнцыі чытачоў па гістарычных тэмах. Вывучэннем роднага краю дыпер з захаваннем з'явіліся навука і мастацтва.

«Гэтую карысную работу можна было б значна пашырыць, каб раённая аддзела культуры і народнай асветы, разам з камсамола больш ідэалаў і краязнаўцаў-аматараў», — так закочвае сваё пісьмо тав. Ягуцін.

Але больш за ўсё рэдакцыя атрымала пісем аб тым, што ў многіх раёнах нашай рэспублікі ўсё яшчэ няма ахоўвацца помнікі культуры беларускага народа. Тав. Малыш з Рагачоўскага раёна паведамляе, што да вёскі Краснае захавалася арміянаўна будыцца, якая дыпер разбураецца. Акрамя таго, каля Рагача, Гарадка, Рагачоўскіх і Дубровы ёсць старажытныя гарадзішчы, але іх ніхто не цікавіцца. Старадаўнія курганы разбураюцца. Траціцца магільніца іх даследавання.

Нельга мірніцца з такім аб'ектыўным стаўленнем да аховы помнікаў. Мясцовыя партыйныя, савецкія і камсамоўскія арганізацыі, усе наша грамадскае павіна старанна ахоўваць гэтыя помнікі культуры беларускага народа.

У міжбібліятэчным абанемце

Аднойчы выкладчык з горада Кілімавіч Г. Мустава спартыўна бібліятэка «Сельская газетарка Расіі XX стагоддзі». Кніга расказвае, у раёне яе не абыякава. Не было ў раёне бібліятэкі, але раённая бібліятэка аб'явіла аб тым, што ў раёне яе не абыякава. Яны паслалі запітанне ў міжбібліятэчны абанемт В. І. Ляніна ў Мінску.

Пра тэмаў неабходна кніга была выслана чытачу. З таго часу Кілімавіцкая бібліятэка часта выконвае заказы свайго наведвальніка на рэзкіх кнігах.

Паслугамі міжбібліятэчнага абанемта карыстаюцца многія бібліятэкі рэспублікі. У Гомель і інжынер тав. Лекава была выслана кніга «Дынаміка істэрыі». У Маладзечна для П. Карнавухава запрацілі навуковую працу «Фізіялогія», выданую ў 1836 годзе. У раённым цэнтры Гавань выслалі брашуру «Кабін папярэдняга вытворчасці газаняпоўнасці вяснянасці».

Вялікую дапамогу аказвае абанемт і музеям рэспублікі, даслаючы літаратуру для складання экспазіцый на тэмаў і прыродазнаўча-навукаў тэмы. Спуджым краязнаўчым музею быў патрэбны зборнік дакументаў «Данскія казкі ў 1812 годзе». Музею выслалі неабходную кнігу.

За мінулы год было выслана каля 15 тысяч тэмат. З мітай лепшага абслугоўвання міжбібліятэчным абанемт мае асобны кніжны фонд, які складае звыш 80 тысяч тэмат тэхнічнай, медыцынскай, сельскагаспадарчай літаратуры.

Пашырэння сувязі абанемта з бібліятэкамі браціў рэспублікі ў Каунас паслаліся «Весті Акадэміі навуц ВССР» за 1954—1956 гады. Бібліятэка Саратаўскага ўніверсітэта зацікавілася працамі Інстытута энергетыкі Акадэміі 1836 года. У раённым цэнтры Гавань выслалі брашуру «Кабін папярэдняга вытворчасці газаняпоўнасці вяснянасці».

Пазней, побач з пісьменнікам Іванам Вазавым, вялікую ролю ў ператварэнні Сафііскага народнага тэатра ў нацыянальны адмітраў былі бібліятэка і мастацтва Іван Шыманаў. Будучы міністрам народнай асветы, ён змог стварыць для беларускіх актывістаў адпаведныя ўмовы для творчай работы, пры яго дапамозе быў пабудаваны ўтульны, прыгожы будынак тэатра.

У развіцці беларускага тэатра былі моманты адхілення ад рэалістычных традыцый, асабліва пасля першай сусветнай вайны, калі панаванне фармалістычных пільней у літаратуры і

На спектаклях кітайскіх сяброў

Ярка, самабытна, захватліва цікава — вось словы, якія хочацца сказаць, прагледзеўшы спектаклі Шанхайскага тэатра пекінскай музычнай драмы. Вялікім, таленавітым майстарствам, за якім топча нястомна штодзённая праца, вызначаюцца прынабнае мастацтва калектыву, які прадстаўляе культуру народнага Кітая.

Тэатр малады. Ён нарадзіўся ў бурныя гады барацьбы з японскімі захопнікамі ў 1940 годзе і прайшоў цяжкі шлях разам з байцамі Народна-вызвольчай арміі, выстунаючы перад салдатамі і афіцэрамі, а таксама перад сялянскімі вёскамі і сёл. Пісем, якія іграў тэатр у пачатку свайго творчага шляху і іграе цяпер, — гэта класічныя творы, якія маюць німаўгавую гісторыю. Пасля вызвалення краіны тэатр адчынае старыя лібрэта ад скажонняў. Цяпер у спектаклях ярка паказаны ўласныя народныя якасці — смеласць, зацікаўленасць, працівацінасць, дупноная прыгожасць. Артысты выконваюць гэтыя творы, выкарыстоўваючы сучасную тэатральную тэхніку, але поўнасьцю захоўваючы рух, маскі, пластыку, што прыпайна з глыбіні народнага музычна-сцэнічнага характару іто мастацтва.

Пекінская музычная драма — ахвін з самых распаўсюджаных і любімых народаў «жаўраў тэатральнага мастацтва ў Кітаі. Калектыв пекінскай музычнай драмы існуючы ў многіх гарадах краіны.

На чале Шанхайскага тэатра пекінскай музычнай драмы стаіць вядомы кітайскі артыст і рэжысёр Чжоу Сін-фан. На сцэне побач з артыстамі старэйшага пакалення пэньшаньскага тэатра і артыстичная моладзь.

Творчая манера тэатра вызначаецца пэрым разам умяшчэння, якія адносяцца і да сцэнічнага мастацтва, што складаецца

шчыню гары, у краснасці. Паўстанцы самаадана штурмуюць вяршыню і поўнасьцю знішчаюць імператарскую армію. Над гарой Яньдзіліань узвіваецца сцяг пераможных паўстанцаў.

Пэры за ўсё трэба адзначыць, што на сцэне амаль няма дэкарацый, але тым не менш глядач зусім ясна бачыць, што дзеянне адбываецца ў гарах, бяздоннях, на рацэ і г. д. Гэтае ўражанне складаецца з адукацыйна-выдатнай ігра артыстаў, якія сваімі пародзімамі на сцэне выразаюць паказваюць, дзе і пры якіх акалічнасцях адбываецца дзеянне той ці іншай карціны.

Незабытае ўражанне пакідаюць сцэны змаганняў і падымаў. Асаблівае захваленне выклікае бой на рацэ — войны пльваюць, ныраюць, кідаюцца адна на другую і бурны патак, наспяваючы ворага на дзе ракі. Таксама незабытае і сцэна штурму крэпасці, дзе схаваліся рэшткі імператарскіх войскаў. Паўстанцы, смела атакуючы крэпасныя сцены, літаральна перагальваюць на вяршыні праз іх і заваяваюць перамогу роднаму народу. Увесь гэты бліскучы каскад баявых сцэнаў робіцца ўсяго 18-цю артыстамі, якія перааказваюць стварэнне поўнага ілюзію маляваць змаганняў. Нельга не адзначыць таленавітую ігра артыстаў Ван Пін-лу і Сунь Чжэнь-дзі ў ролях правядура паўстанцаў і імператарскага палкаводца.

Музычная драма ў двух карцінах «Нефрытныя бранзалеты» (сцэнічная рэдакцыя Суй Сяо-цзін) — спектакль інаша пэньшань. У аснову яго пакладзены лірыка-бывавае сюжэт, які разкавае аб прызнанні ў каханні дзючжы Сунь Юй-цзюя і маладога чалавека Фу Пэн. У гэтым спектаклі ўдзельнічаюць усяго тры артысты, але з якім выдатным майстарствам стварэнню іны свае музычна-сцэнічныя вобразы! З вялікай прынабнае, пачотай і гуарам выканала выдатная кітайская артыстка Лі Юй-жу ролю каханай дзючжы. Дзеянне гэтай п'есы разгортваецца па тэмат-ж прычому, што і ў напярэдняй, г. зн. з неяснымі рэчамі — яна дывар і па ролю дама, яна кудрой, якіх Сунь Юй-цзюя сцэнавае. Але ў гэтым дзеянні ролі баяцца з тымой праўдзасцю, што глядач бачыць і чуе, і кром для іх, і дзверы, і парог.

На вытывае вядомай у Кітаі легенды аб Белай змейцы створаны паэтычны спектакль «Крадзеж цудадзейнай травы» (сцэнічная рэдакцыя — Янь Пу, Су Сяо-цзін). Белая змейка, якая прышла абліччя цудоўнай дзючжы, ідзе ў горы да святага старога, каб дастаць леваную траву і ажаніцца горада любімага памершага мужа. Артыстка Чжан Мей-чжэнь, якая стварыла вобраз Белай змейкі, з вялікай гвары свайго выдатнай іграй. Увесь ён дзеянні зноўдзіцца да жангліраванія і акарыткі, але, вытываючы на гэта, яна тонка і пранікліва стваряе вобраз каханай дзючжы, якая гатова прыняць смерць, каб выратаваць любімага чалавека. «Помста рыбак» (сцэнічная рэдакцыя — Чжоу Сін-фан, Лю Чжэнь-дзі) — гэта бытавая сацыяльная драма ў чатырох карцінах. У ёй расказваецца аб уземаадносінках бедных людзей з багатымі — памешчыкамі, якія прыгнатыюць і рабуюць працоўны народ. У вобразе старога рыбака Сяо Эня сканцэнтраваны лепшыя рысы, якімі народныя казкі ўнагароджваюць любімых герояў. Сяо-Энь — чалавек з народа. Ён смелы і дужы, ён вытывае супраць несправядлівасці і зобі-

Сцэна са спектакля «Помста рыбака».

вае непаўнага памешчыка. У ролі Сяо Эня выступіў выдатны артыст і рэжысёр Чжоу Сін-фан. Будучы ірым майстрам сцэнічнага мастацтва, ён стварыў вельмі і суровы вобраз простага чалавека, напоўненага паучуцём уласнай годнасці, надзійны яму рысы казачнай эпічнасці і сілы. Вартай партыярнай выдмюга артыста з'явіўся Чжоу Сяо-лян, якая выдатна выканала ролю даччы рыбака. Артыстка Чжоу Сяо-лян перадала таленавіта, але і поўна сцэнічнай прынабнае. Гладзельная зала горада апладзіравала музычным маляваннем, выкананым артыстамі з вялікім паучуцём і майстарствам.

У час дзеяння гэтай п'есы на сцэне зноў не было ні дэкарацый, ні ракі. Але глядач яна адначасна, як гайдаецца дошка, які дзючжы вяртаецца з вадзі пустымі сцяг. Калектыв Шанхайскага тэатра пекінскай музычнай драмы прышоў у нашы краіны ўжо звыш 10 гадоў. У гэтым перыядзе, з вялікай цікавасцю і звыш 10 гадоў «Пісьма тэатраў» тэатра драмы несправядліва абнабавалі іх у зобітоўцы і грабавыя выка і дэкарацыі. Захваленне выклікае выкананне п'есы «Ап'яне Янь Гуй-фэй», «Вартаўнік» каводы Хань Сін-я, «Падарожны гукаў і рад ішых. Усе гэтыя спектаклі дзючжы на гомбокае ўтуленне аб нацыянальна-народным тэатры Кітая, аб своеасаблівым прыёмах аццэрага майстарства. На гэтых спектаклях мы пазнаемліся з тэатраў лепшых артыстаў Шанхайскага тэатра. Апроч вышэй пералічаных, вялікімі поспехамі карысталіся выступленні артыстаў Чэнь Чжэнь-чжоу, Лю Бін-хун, Шэнь Пін-бо, Сунь Чжэнь-ан, Хуан Чжэнь-цзін і інш.

Перад заканчэннем гастролей тэатра Мінску адбылася творчая сустрэча кітайскіх артыстаў з работнікамі мастацтва нашай сталіцы, якая выдалася ў дэманстрацыю дружных паміж вялікімі народамі Кітая і Савецкага Саюза. На сустрэцы кітайскія госці ішч раз паказалі сваё вяртывае майстарства ў спектаклях «Сяньчжоу» і «Пальмы веер» і ў сваю чаргу праслаўлялі выступленні Беларускага народнага арцэстра БССР. Дарэкаўнае народнага хору БССР і групы салістаў тэатра оперы і балету.

А. МАРАЛЕВ, заслужаны артыст БССР.

Сцэна са спектакля «Крадзеж цудадзейнай травы».

Сцэна са спектакля «Нефрытныя бранзалеты». На здымку: у ролі дзючжы Сунь Юй-цзюя — артыстка Лі Юй-жу (алева), у ролі пекіні Лю — артыстка Сунь Чжэнь-дзі. Фото Ул. Крука.

з такіх элементаў, як спевы, рух, сцэнічная мова і аправадка. Усе спектаклі гэтага жаўраў супрацьваюцца музычнай, якую выконвае аркестр, складзены з удручных, струнных і духавых інструментаў. Аркестр кіруюць дырыжор Чжан Сянь-лін і Чжан Сін-хай.

Свае гастролі тэатр ажыўляў народна-тэатральнай музычнай драмай «У гарах Яньдзіліань». На працягу чатырох карцін перад глядачамі разгортвацца захватлівыя сцэнічныя казкі, змест якіх адносяцца да VII стагоддзя.

Правадчы паўстанчай арміі, якая амагаецца супраць тыраніі імператара Мін Хай-гуі, на чале сваіх войскаў вядзе жорсткую барацьбу па гары Яньдзіліань з імператарскімі войскамі палкаводца Ха Тьнь-луна. Ха Тьнь-лун цярпіць паражэнні і адступае ў горы з надзеяй замацавацца там. Але ні скалы, ні глыбокія бяздонні не могуць стрываць нацёк тэроў-паўстанцаў. Імператарскія войскі спрабуюць учыць ад праследвання на рацэ, але зноў пры сустрэчы з паўстанцамі цярпяць паражэнне. Палкаводца Ха Тьнь-лун вымушаны адступіць на вяр-

шчыню гары, у краснасці. Паўстанцы самаадана штурмуюць вяршыню і поўнасьцю знішчаюць імператарскую армію. Над гарой Яньдзіліань узвіваецца сцяг пераможных паўстанцаў.

Пэры за ўсё трэба адзначыць, што на сцэне амаль няма дэкарацый, але тым не менш глядач зусім ясна бачыць, што дзеянне адбываецца ў гарах, бяздоннях, на рацэ і г. д. Гэтае ўражанне складаецца з адукацыйна-выдатнай ігра артыстаў, якія сваімі пародзімамі на сцэне выразаюць паказваюць, дзе і пры якіх акалічнасцях адбываецца дзеянне той ці іншай карціны.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТНА. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Дзмітрый АРЛОУ, Уладзімір АЛОУНАУ, Алес БАЧЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Настас ГУБАРЭВІЧ, Ірына КІДАНОВІЧ, Янка НАЗЕНА, Барыс ПЯРКОУСКІ, Рыгор ШКРАБА.

Кастусю ГУБАРЭВІЧУ ў дзень п'ятдзесцігоддзя

Калі чалавеку мінае поўвека, Становіцца ён і мудрай і смялей. Нахай-жа за гэтай высокае вехай Жыццё Ваша будзе шырэй і святлей.

Цяпер Вы на самым крутым павароце. Ждаем настойліва далей ісіці і ўзвясці у натхнёным, у творчым узлёце Крэпасць яшчэ не адну У жыцці.

Рэдакцыя газеты «Літаратура і мастацтва».

Сяброўскі шарж А. Волкава.

Вечар-канцэрт народнай творчасці

З мітай лепшай падрыхтоўкі да Усеазагунага фестывалю моладзі Маладзечанскі абласны дом народнай творчасці арганізаваў вечар-канцэрт народнай творчасці. Як заўсёды ў такіх выпадках, глядзельная зала была перапоўнена. У афішэ, якія паведамлялі аб канцэрте, было сказана, што праграма вечара складаецца выключна з твораў самадзейных кампазітараў беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Вялікім поспехам у рэдакцыю карысталася «Песня пра сарочку самадзейнага кампазітара І. Шостака на словы Няходы ў выкананні ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Шаркоўскага дома культуры

т. Бурчык, Шарамет, Бялюскай. Добра выканала новыя песні «Не дзіўна» і «Успомні» самадзейнага кампазітара А. Чародзічкіна (г. Гомбокае) Г. Патрыцкай.

Свежа прагучалі інструментальныя творы А. Дзюры (г. Смартонь): «Вальс», «Смартонскае полька» і асабліва «Марш Радзімы» ў выкананні беларускіх народных песень і танцаў, развучаных упрямую калектывамі мастацкай самадзейнасці. Гэта вельмі зацікавіла глядачоў.

Стагоддзе балгарскага тэатра

Пачаткі балгарскага драматычнага тэатра — вялікі тэатр Добры Войнік. Вядомым драматургам пасля яго з'явіўся Васіл Друмэў, цікавая гістарычная драма якога «Ванко» лічыцца вяршыняй развіцця балгарскага драмы.

Значную ролю ў развіцці балгарскага тэатра адыграла і перакладная драматургічная літаратура. У перыяд стварэння тэатра ставіліся п'есы Галдоль, Малера, Шалера, Лесіна, Гого. Першай паступай п'есай была «Шматлікая Генява», якая многа год уваходзіла ў рпертуар, карысталася вялікім поспехам і, па словах буйнейшага балгарскага пісьменніка Івана Вазана, «вмяоўвала густы і захлывала ўсё пакаленне таго часу». У эпоху адраджэння балгарскі тэатр быў звязаны з рэвалюцыйнай барацьбай і салдэцічу ён. Рэвалюцыянеры звяртаюць на яго